

Årsredovisning

The image shows the year '2018' in a large, bold, blue sans-serif font. The zero in the '18' is replaced by a red bullseye target symbol, consisting of a red center dot, a white ring, and a blue outer ring.

Närproducerad trygghet i 175 år

Länsförsäkringar Värmland är ett kundägt bolag. Vi som jobbar i bolaget kör på samma vägar som våra kunder, handlar i samma affärer och upplever samma väder. Vi vet att närhet mellan människor skapar trygghet, tillit och trivsel. Därför finns vi bara i Värmland.

Vi vet också att vår närhet till kunderna gör att vi enkelt sätter oss in i deras vardagsekonomi och därmed kan erbjuda snabb och smidig skadeservice om något händer. Det tycker vi är viktigt för att upprätthålla goda relationer till våra kunder, i livets alla situationer.

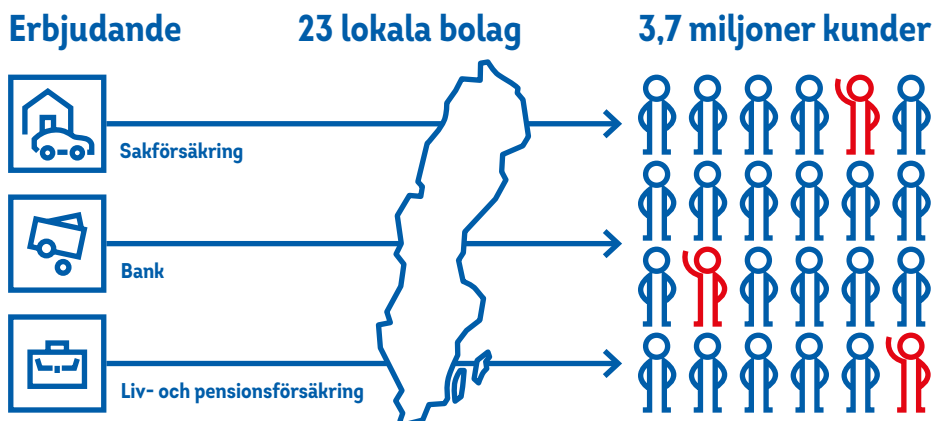
Men att vara kundägda innebär mer än så. Vi har också ett starkt och genuint engagemang i den lokala gemenskapen. Med våra samhällsstärkande insatser, vi sponsrar bland annat över 100 värmländska föreningar, vill vi skapa möjligheter till en positiv, aktiv och trygg vardag för alla värmlänningar. Under 2018 firade vi att vi har försett värmlänningar med närproducerad trygghet i hela 175 år. Det firade vi bland annat genom en länsomfattande jubileumsturné.

Om länsförsäkringsgruppen

Länsförsäkringar består av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB, som är bankens moderbolag. Länsförsäkringsbolagen ägs av försäkringskunderna och kundägandets principer utmärker även bankverksamheten. Genom respektive länsförsäkringsbolag får kunderna ett helhetserbjudande inom bank, försäkring och fastighetsförmedling.

Utgångspunkten är den lokala närvaron och förankringen – erfarenheten visar att lokal beslutskraft, kombinerad med gemensam förvaltning och affärsutveckling, skapar ett mervärde för kunderna. Grundläggande är också en långsiktig omsorg om kundernas trygghet: Det finns inga externa aktieägare och kundernas behov och krav är därför det primära uppdraget. Länsförsäkringsgruppen har cirka 3,7 miljoner kunder och cirka 5 900 medarbetare.

Innehåll

Inledning

- 4 Vd har ordet
- 6 Ordförande blickar tillbaka

Verksamheten

- 7 Tillsammans – vision & mål
- 8 Det hände 2018
- 10 Samverkan
- 12 Förvaltningsberättelse
- 15 Hållbarhetsrapport

Finansiella rapporter

- 19 Femårsöversikt koncernen
- 20 Resultaträkning
- 21 Resultatanalys moderbolag
- 22 Balansräkning
- 24 Förändring i eget kapital
- 25 Kassaflödesanalys
- 26 Noter
- 48 Underskrifter
- 49 Revisionsberättelse

Bolagsstyrning

- 52 Bolagsstyrningsrapport
- 55 Fullmäktige
- 56 Styrelse
- 58 Företagsledning

Övrig information

- 59 Nya medarbetare
- 61 Ordlista

Bolagsstämma 2019

Ordinarie bolagsstämma hålls på Karolinen Konferens 12 april kl 12.30.

Fotografer:

Sid 5, 6, 9, 11, 43, 56-59 - Tommy Andersson
Sid 14, 39, 54, 56-59, 62 - Jeanette Dahlström
Sid 8, 9 - Therese Håkansson
Sid 8 - Louise Eriksson
Sid 9 - Stina Palm
Sid 9 - Tommy Ernerudh
Sid 3, 9, 17, 37, 38, 47 - Röda rummet

Vd sammanfattar 2018

Vd har ordet. Nöjda kunder, engagerade medarbetare och tillväxt med långsiktig lönsamhet har genomsyrat arbetet 2018. Vi har inför 2019 vässat vår affärsplan och väljer att prioritera det som verkligen gör skillnad. Allt från våra rutiner och processer till hur vi organiserar oss, kommunicerar, skadeförebygger, skadereglerar och arbetar med pris- och riskstrategier. Vi arbetar också med att säkerställa världens bästa kundmöte inom bank, försäkring och fastighetsförmedling.

Vi lägger stor vikt vid ledar- och medarbetarskapet och att vara ett hållbart företag både utifrån ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv. Engagerade medarbetare är en framgångsfaktor för vår förmåga att utvecklas och skapa lönsamhet i framtiden. Under året har vi fokuserat på ledarskapet och rustat våra chefer för att leda medarbetare och verksamhet i en omvärld som är i ständig rörelse. Under 2019 arbetar vi parallellt med det aktiva medarbetarskapet. Utveckling skapas där ett gott ledarskap och medarbetarskap går hand i hand.

2018 skulle kunna sammanfattas som regelverksåret, GDPR och IDD har implementerats i verksamheten. Lagarna syftar till att öka kundskyddet, vilket är positivt. Anpassningen har ställt stora krav på organisationen vad gäller utbildning, arbetssätt och ersättningsmodeller, men även på formerna för samarbete inom och utanför länsförsäkringsgruppen. Mycket talar för att regleringen av den finansiella sektorn fortsätter de kommande åren.

Börsåret inleddes med en oregelbunden utveckling under det första halvåret och under hösten gick proppen ur marknaden med stora nedgångar i oktober och framförallt i december, något som syns i vår värdeutveckling på placeringskapitalet. Länsförsäkringar Värmland har en långsiktig inriktning i förvaltningen av bolagets

kapital, vi har en stark balansräkning med fina nyckeltal. Med dessa förutsättningar har styrelsen under året beslutat att justera normalportföljen, bland annat genom att öka aktieinnehavet för att på sikt skapa möjligheter till förbättrad avkastning.

Under jubileumsåret besökte vi samtliga Värmlands kommuner och fick möjlighet att träffa befintliga och nya kunder. Det blev många uppskattade möten där vi pratade trygghet inom bank och försäkring men också hur man förebygger skador, både i praktiken och i teorin.

Under parollen "Närproducerad trygghet sedan 1843" kommunikerade vi i många kanaler och satte avtryck i Värmland. Vi skapade också en samhörighet och stort engagemang i organisationen. Att vi ligger i topp när Svenskt kvalitetsindex, SKI, mäter kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling är ett kvitto på att vi jobbar i rätt riktning.

Vi tar ansvar

Ett starkt Värmland i utveckling är viktigt för oss. Vi bidrar till och värnar om invåranas och näringslivets utveckling och trygghet och vi arbetar för hela Värmland. Bland annat samarbetar vi med över 100 föreningar som skapar gemenskap och trygghet och som ser till att barn och unga har en meningsfull fritid. Inom området skadeförebygg arbetar vi systematiskt med

att minska skador inom alla områden. Vi utökar aktiviteterna kring tunga fordon där vi ser att skadefrekvensen ökat och att vi med lärande insatser bidrar till att minska risker och skador. Ett framgångsrikt skadeförebyggande arbete har inte bara ekonomisk betydelse för våra kunder och ägare, det bidrar också till ett säkrare samhälle, minskat personligt lidande och en bättre miljö. Under året har vi antagit en samlad hållbarhetspolicy som inkluderar den tidigare miljöpolicy. Hållbarhet är ett allt viktigare område och vi som försäkringsbolag har en unik möjlighet att driva på och bidra med konkreta resultat.

Årets resultat

För 2018 redovisar Länsförsäkringar Värmland ett tekniskt resultat över uppsatt mål. Det försäkringstekniska resultatet blev 59 Mkr före det att styrelsen beslutat avsätta 35 Mkr återbäring 2019, 24 Mkr efter avsättning.

Både bank och liv visar positivt resultat och det tekniska resultatet inklusive förmedlad affär är 28 Mkr. Volymtillväxten i banken var 856 Mkr och den totala volymen uppgår till 6 833 Mkr. Vår livaffär har haft en premieinkomst på 114 Mkr.

Värdeutvecklingen på placeringskapitalet blev sammanlagt 20,7 Mkr eller 0,8 procent. Positiva bidrag till värdeutvecklingen fick vi från våra fastighetsinnehav, 19 Mkr och

” Ett starkt Värmland i utveckling är viktigt för oss

vårt innehav i den gemensamma LFAB-koncernen, 58 Mkr. Avkastningen drogs ned av negativa bidrag från våra aktieinnehav, -56 Mkr och från ränteinnehaven, -1 Mkr.

Koncernens resultat före bokslutsdispositioner och skatt, och efter avsättning till återbäring, blev 43 Mkr, efter det att 35 Mkr dragits av som länsbonus.

Vi har över 100 000 unika kunder i bolaget inom försäkring, bank och liv. Vårt kundorienterade arbetssätt är framgångsrikt och vi har tillväxt i alla segment utom i privatmotor. Den starka tillväxten i banken har lett till att vi väljer att fortsätta satsa i den 2023-plan som beslutats för vår bankverksamhet. Att kunna erbjuda en helhet för ekonomisk trygghet med bank, försäkring, fastighetsförmedling och pension är ett vinnande koncept som vi är stolta över.

Skadekostnader

Vår skadekostnad blev högre än 2017 och antalet registrerade skador ökade med 5,8 procent till 27 570 stycken. Värmland, liksom flera andra län, drabbades under

sommaren av skogsbränder och vi hanterade 37 anmälda bränder på skog, vilket är fler än vi sammantaget haft under de senaste tio åren. Sommarens torka medförde även att skadorna ökade inom vårt lantbruksbestånd. Skador på tunga fordon och rese-skador har också ökat jämfört med tidigare år. Vi har under 2018 inte haft någon egendomsskada över vårt självbehåll. Ett viktigt arbete med pris- och riskstrategi har inletts tillsammans med vår prissättningsaktuarie. Det parallellt med översyn av våra rutiner och processer på skadeservice ska stötta oss i fortsatt lönsamhet.

Återbäring

Bolaget har under många år haft starka resultat och styrelsen beslutade avsätta ytterligare 35 Mkr för återbäring. Hösten 2019 kommer 90 000 sakförsäkringskunder få återbäring. Mycket av vår marknadskommunikation under året kommer att handla om detta, om fördelen att vara kund i ett kundägt bolag och att våra värmländska kunder får dela på 60 miljoner kronor, efter

det att kostnaderna för administration och marknadsföring är avdragna. Vår förhoppning är att det bidrar till att våra kunder stannar hos oss, men också att fler väljer att komma till oss.

Stort tack till alla våra kunder som ger oss förtroendet att ta hand om sin ekonomiska trygghet. Ett stort tack till alla medarbetare, styrelse och förtroendevalda som tillsammans skapar trygghet och en enklare vardag i Värmland.

Karlstad februari 2019

Ulrika Obstfelder Petersson
Vd, Länsförsäkringar Värmland

” Att få vara en del i ett bolag som skapat trygghet för värmlänningarna under 175 år känns helt fantastiskt!

Ett år av förändringar

Ordförande blickar tillbaka. Ett händelserikt år, så kan man sammanfatta mitt första år som ordförande i Länsförsäkringar Värmland. Att ta över rollen som ordförande efter Patrik Sandin känner jag ödmjukhet och respekt inför. Jag är också oerhört hedrad och stolt över uppdraget och vill rikta ett stort tack till Patrik för den fina introduktion han gav innan jag tog över ordförandeklubban.

Att få vara en del i ett bolag som skapat trygghet för värmlänningarna under 175 år känns helt fantastiskt! Jag är imponerad över hur väl organisationen har planerat vårt jubileumsår i länets alla 16 kommuner som därefter också lett till ett antal nya kundkontakter och affärer.

60 miljoner till våra kunder

Året har förutom jubileet präglats av ett antal förändringar, inte minst kopplat till de nya regelverken för GDPR och IDD som implementerats i verksamheten. Styrelsen har också under året tagit ett beslut att för första gången sedan 1983 ge återbäring till våra kunder tillika ägare under 2019. Det är riktigt roligt att vi kan dela ut 60 miljoner kronor till våra ägare och jag kan bara

hoppas att det ger oss möjlighet att nå ännu fler nya och nöjda kunder i framtiden.

Ett annat strategiskt beslut som vi tagit i styrelsen är att öka "riskaptiten" i vår kapitalförvaltning, om än försiktigt. Vi har tagit ett beslut att målet för vår kapitalförvaltning under en tioårsperiod är att ha en realavkastning på tre procent per år. Det turbulenta avslutet inom finansvärlden 2018 har förstås inte gynnat kapitalökningen men med den försiktighet som vi beslutat så tror jag att det långsiktigt kommer att gynna bolagets framtida kapitaltillväxt.

Skadedrabbad sommar

Jag började min inledning med att det har varit ett händelserikt år och då tänker jag givetvis också på den torra sommaren och

alla bränder som härjade i vårt län. Vår organisation gjorde oerhört goda insatser för de skadedrabbade, trots semesterperiod fanns vi på plats där det behövdes.

Den totala kostnaden för skadorna i samband med bränderna blev trots allt mindre än vad som befarades. Det bästa av allt är dock att få människor kommit till skada.

Gynnsam utveckling

Att vi också under året haft en gynnsam utveckling av vår bank och livaffär är oerhört positivt. Efter många kämpiga år ser det nu ut som om trenden har vänt.

Jag vill tacka styrelsen, vår vd och hela hennes team för ett väl genomfört år!

Vi i styrelsen har fått bra information och underlag från alla avdelningar till våra styrelsemöten. Det är oerhört viktigt och en förutsättning när vi ska fatta viktiga strategiska beslut om Länsförsäkringar Värmlands framtida utveckling i länet.

Februari 2019

Eva Julin Dombrowe

Ordförande Länsförsäkringar Värmland

Tillsammans mot 2019-2021

Här kan du ta del av Länsförsäkringar Värmlands affärsidé, vision, värdeord och övergripande mål. Vi affärsplanerar övergripande utifrån ett treårsperspektiv som vi sedan bryter ned till mer detaljerade ettårsplaner med mål och aktiviteter för våra olika avdelningar.

Målet är att alla i bolaget ska känna sig involverade, informerade och engagerade så att vi arbetar tillsammans och gör skillnad för våra kunder.

Vår affärsidé

Vi ska se och lösa våra kunders behov inom bank, försäkring och fastighetsförmedling i Värmland. Våra ägare är våra kunder och vi agerar alltid för deras bästa.

Vår vision

Tillsammans skapar vi trygghet och en enklare vardag i Värmland. Vi är den ledande finansiella partnern.

Våra värdeord

NÄRA

Vi börjar och slutar med kunden

Att börja och sluta med kunden är att alltid reflektera och agera ur ett kundperspektiv i sitt arbete. Det vi gör ska gynna kunderna, direkt eller indirekt.

Att sätta kunden främst kan låta som en klyscha. Det är det inte för oss. Vi menar allvar och agerar därefter.

ENKLA

Vi är smidiga och begripliga

För att i alla kundmöten skapa det bästa kundvärdet är det centralt att kunderna uppfattar oss som okomplicerade, obyråkratiska och enkla att förstå. Det vi säger står vi för och det vi lovar genomför vi.

Kundupplevelsen oavsett kanal bygger ett förtroende och en trygghet i att vara i goda händer där vi är på kundens sida.

ENGAGERADE

Vi gör det lilla extra

I vår bransch erbjuder konkurrenterna liknande produkter och tjänster. Erbjudandet är dessutom omfattande och komplext för kunderna att greppa i detalj. Hur vi levererar tjänster blir därför minst lika viktigt som vilka tjänster vi erbjuder.

Vårt engagemang för ett större kundvärde gör hela skillnaden.

TILLSAMMANS

1+1 kan bli mer än 2

För att klara framtidens utmaningar ska vi på Länsförsäkringar Värmland arbeta tillsammans över avdelningsgränser och med våra kunder och samarbetspartners.

Vi har alla ett gemensamt ansvar för att bidra till företagets långsiktiga lönsamhet genom att verka för att vi får fler kunder och behåller de kunder vi har. Vi ska också aktivt arbeta med skadeförebygg i vardagen.

Övergripande mål 2019-2021

Tillväxt och lönsamhet

Vi har tillväxt och långsiktig lönsamhet och ska kapitalisera på vårt starka varumärke.

Kund

Världens bästa kundmöte.

Hållbarhet och varumärket

Vi bidrar till en attraktiv region.

Medarbetare

Vi har kompetenta och engagerade medarbetare som tillsammans gör skillnad.

Interna processer

Vi arbetar effektivt och är i ständig utveckling.

Det hände 2018

175 år
NÄRPRODUCERAD TRYGGHET | 1843 2018

Januari

2018, vårt 175-årsjubileum. Planerandet inför kommande firande tog fart och den jubileumslogga, som genomsyrade vår kommunikation under året, föddes.

Februari

Vi deltog på jobbmässan Hotspot på Karlstads universitet för att berätta om oss som arbetsgivare. Med oss hade vi också giveaways, tävlingar och information om vårt studenterbjudande.

Mars

Vi firade vår 175-årsdag 9 mars (födelsedag 11 mars) med en intern födelsedagsfrukost för att sedan fortsätta firandet externt på Soltorget i Karlstad.

Med oss hade vi erbjudanden, tävlingar och skadeförebyggande aktiviteter. Självklart var vår nya maskot Isa med.

Juli

Bilden på somriga Cornelis i Edsvalla blev vinnaren i vår fototävling #lansforsakringar-varmland175.

Augusti

Vi vill att alla barn ska känna sig trygga i trafiken och ett effektivt sätt att öka tryggheten är att använda reflexväst.

Som en del av vårt 175-årsfirande erbjöd vi alla förskolor i Värmland att beställa gratis reflexvästar genom oss.

September

I samband med matfestivalen Smaka på Värmland i Kristinehamn delade vi tillsammans med LRF Konsult ut priset Årets mat-entreprenör i Värmland 2018.

Denna gång gick priset på 20 000 kronor till restaurang Thorills i Holmedal, Årjäng.

April

I samband med bolagsstämman beslutade styrelsen att avsätta 30 miljoner kronor i återbäring till våra sakförsäkringskunder, med utbetalning hösten 2019.

Maj

Äntligen var det dags för invigning av de nya lokalerna på Kyrkogatan 10 i Arvika. Tårta, tävlingar, ansiktmålning och trollkarlsunderhållning lockade besökare i alla åldrar.

Juni

Vår jubileumsturné rullade vidare och under året besökte vi länets alla kommuner. Turnén resulterade bland annat i cirka 5 500 fysiska möten med både nuvarande och blivande kunder.

Oktober

Vår annonskampanj med kunders egna berättelser om hur livet påverkas när deras bostad brandskadats blev en succé. Kampanjen avslutades med ett reportage om våra byggskadereglerare Linn Umeland och Jonas Lien.

November

Fredag 23 november bjöd vi in våra företagskunder till en, minst sagt lyckad, kundträff på Karlstad CCC. Fredrik Reinfeldt föreläste om hur det lokala näringslivet ska förhålla sig till globala utmaningar.

December

Vi avrundade vårt 175-årsfirande med den bolagsgemensamma skadeförebyggande kampanjen "Sveriges största brandövning" som syftar till att få fler att brandöva hemma.

Samverkan som stärker Länsförsäkringar Värmland

Länsförsäkringar Värmland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Länsförsäkringar Värmland har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar AB:s uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Värmland äger 2,24 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringar Värmlands konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension.

Kantar Sifos anseendeundersökning 2018 visar att Länsförsäkringar har det åttonde högsta anseendet av alla svenska företag, en lista som toppas av Volvo och Ikea.

Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag – den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskför-

säkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars rekommenderade fondutbud består av 38 fonder med eget varumärke och 52 externa fonder. Utöver det rekommenderade utbudet erbjuds 41 fonder i ett utökat fondutbud. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Länsförsäkringar Fondliv förvaltar 126 Mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning sedan 2011, förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd; Nya Trad, Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension. De flesta kunder med Gamla Trad, Nya Världen och Försäkrad Pension har möjlighet att byta sina befintliga försäkringar till Nya Trad. Länsförsäkringar Liv förvaltar cirka 109 Mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden för femte året i rad.

Länsförsäkringar Bank har också de mest nöjda bolånekunderna.

5. Djur- och grädförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grädförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som nära, innovativa, engagerade och enkla byggt ett starkt varumärke i Sverige. Nu pågår arbetet med att etablera Agrias varumärke på de övriga fem marknaderna med samma framgångsrika koncept. En viktig del av Agrias affärsmodell är nära samarbeten med djurägarorganisationer.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och gruppörsäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälso- och personligt samtalsstöd. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra strategiska bolånekunders ekonomiska trygghet.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för

stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Värmland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring.

Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabila, något som gynnar Länsförsäkringar Värmlands kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice.

I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Värmland med ägarandelarna 3,7 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar AB:s uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och att öka värdet för kunderna. Utvecklingsarbetet bedrivs alltid från kundbehov och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier och affärsplaner och fokuseras dels på utveckling av kundmötesplatserna, dels på produkter, tjänster och funktioner för länsförsäkringsbolagens sakförsäkringsaffär.

Utveckling av kundmötesplatserna

Arbetet har under året fokuserats på utveckling av den proaktiva kunddialogen, förbättringar av kund- och medarbetarupplevelser genom ökad automatisering och digitalisering samt ständiga förbättringar av kundmötesplatserna. Specifika satsningar har gjorts för att utveckla företags- och skadekundmötet.

Kunddialogen har utvecklats genom nya och bättre analysmöjligheter samt genom införande av ett nytt verktyg för proaktiv och automatiserad kundbearbetning. Tillsammans har detta skapat möjligheter att ge kunderna relevanta erbjudanden vid rätt tillfälle. Vilka kunder som fått vilka erbjudanden återkopplas också till kundhanteringssystem, för att ge handläggare en samlad bild av kommunikationen med enskilda kunder. De kanaler som initialt stöds för denna marknadsbearbetning är e-post och SMS, fokus har inledningsvis lagts på privatkunderna. Viktiga delar i det fortsatta arbetet är att kunna använda fler kanaler samt att fokusera på företagskampanjer.

Kund- och medarbetarupplevelsen har förbättrats genom det pågående införandet av online-mötet vilket ger möjlighet för kund och rådgivare att dela skärm "över nätet". Det som visas på skärmen är den utvecklade behovsguiden som syftar till att fånga och behålla kundens intresse. Upplevelsen för de kunder som använder den digitala brevlådan Kivra har förbättrats genom att Länsförsäkringar nu kan distribuera dokument i denna kanal. I ett första steg för de produkter som hanteras i det nya sakförsäkringssystemet, arbetet med att göra detta möjligt för fler produkter pågår.

För att förbättra medarbetarupplevelsen har en kartläggning av arbetssätt och behov i kundmötet gjorts för prioriterade roller. Det har gett underlag för ständiga förbättringar av kundmötesplatserna och ger också viktigt underlag för det mer långsiktiga förflyttningsarbetet.

Företag kan nu ges access till Mina sidor utan att behöva besöka ett kontor. I ett första steg är detta möjligt för enskilda firmatecknare och arbetet med motsvarande möjlighet för samtliga företag fortsätter tillsammans med andra åtgärder för att för-

bättra digitala tjänster för företag. Under året har också insiktsarbete bedrivits inom det expansiva segmentet kunskapsintensiva tjänsteföretag, det i syfte att få underlag för produkt- och tjänsteutveckling och proaktiv marknadsbearbetning.

Kunderna kan nu se sina anmälda motorskador i Länsförsäkringars app. Grundläggande information visas för såväl pågående som avslutade skador och det är också möjligt att enkelt komplettera pågående motorskador. Detta är det första steget i det pågående viktiga arbetet med att ge kunderna möjlighet att kunna följa hanteringen av en anmäld skada i de digitala kanalerna.

Under året har det också blivit möjligt att anmäla fler skador i appen, till exempel reseskador. Risken för bedrägeri i samband med skadeanmälan har också minskats genom att kunderna nu måste identifiera sig med BankID i samband med skadeanmälan på hemsidan. Hemsidan har också kompletterats med ytterligare skadeguides för att generellt underlätta kundernas skadehantering. Guiderna beskriver hur kunden kan agera då självbetjäningstjänster används och också hur en skada normalt hanteras.

De digitala kanalerna, Länsförsäkringars hemsida, Mina sidor samt appen, utvecklas ständigt för att förenkla och förbättra kundupplevelsen. Bland förbättringarna på Mina sidor märks den personliga menyn med egna inställningsmöjligheter, snyggare och enklare startsida, bättre möjlighet att sortera och hantera transaktioner och enklare hantering av Swish. I appen har det till exempel blivit möjligt att bli bankkund digitalt eller att beställa vädervarningar från SMHI i form av "push-notiser". Säkerheten har också höjts genom att inloggning via PIN-kod ersatts med BankID, det gäller såväl Mina sidor som appen.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Värmland (573201-8329) avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för 2018, bolagets 176:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Organisation och struktur

Länsförsäkringar Värmland startades den 11 mars 1843 och har idag 86 000 försäkringsstagare som tillsammans äger bolaget. Målsättningen för Länsförsäkringar Värmland är att ge ägarna ekonomisk trygghet och säkerhet genom att tillhandahålla prisvärda försäkringar och finansiella tjänster.

Länsförsäkringar Värmland ingår som ett av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger gruppen tillsammans Länsförsäkringar AB där Länsförsäkringar Värmlands andel är 2,24 procent. I helägda dotterföretag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedrivs livförsäkring, bank- och fondverksamhet samt viss sakförsäkring.

Länsförsäkringar Värmland är ett ömsesidigt skadeförsäkringsbolag, vilket betyder att ägarna utgörs av bolagets skadeförsäkringstagare. Dessa har inflytande över verksamheten och väljer fullmäktigeledamöter som ska företräda dem på bolagsstämman. Bolagsstämman utser bolagets styrelse som består av sju ledamöter. Därutöver ingår två personalrepresentanter i styrelsen.

Koncernen Länsförsäkringar Värmland består av moderbolaget Länsförsäkringar Värmland (573201-8329) och dess dotterbolag Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB (556230-0292), Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB (916911-5509) samt Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB (556763-7250).

Verksamhet

Länsförsäkringar Värmland har sitt verksamhetsområde i Värmlands län. Bolaget erbjuder skade- och livförsäkring samt banktjänster till våra kunder inom företag, skogs- och lantbruk samt privatpersoner. Bolaget är även delaktigt i olika gemensamma återförsäkringsaffärer inom länsförsäkringsgruppen och i sockenbolagen.

Förutom verksamhet där Länsförsäkringar Värmland har egen koncession erbjuder bolaget försäkring inom livförsäkringsområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och kreditkvaliteten.

Länsförsäkringsbolagen arbetar nära kunderna. Genom att samarbeta får bolagen den produktbredd, finansiella styrka och de specialistkunskaper som är nödvändiga för att tillgodose olika kunders behov.

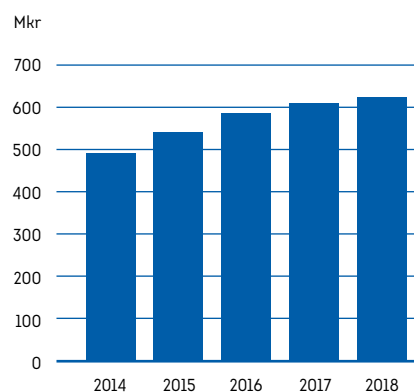
RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelsen

Premieinkomsten uppgick till 678,5 (668,9) Mkr. Premieinkomst i direkt försäkring ökade med 5,1 Mkr medan mottagen återförsäkring ökade med 4,5 Mkr. Ökningen av premieinkomsten i direkt affär kommer främst av beståndstillväxt inom företagsförsäkringar.

Kostnaden för premier för avgiven återförsäkring uppgick till 50,1 (47,6) Mkr. Premieintäkt f e r ökade med 1,9 procent till 623,3 (611,4) Mkr.

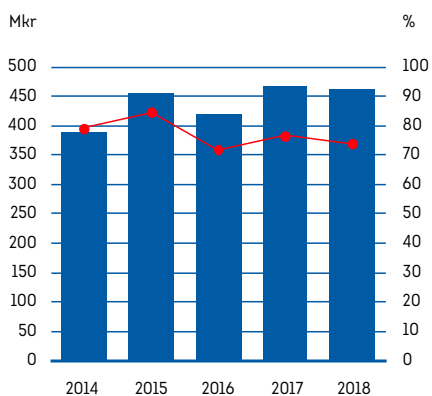
Premieintäkter f e r

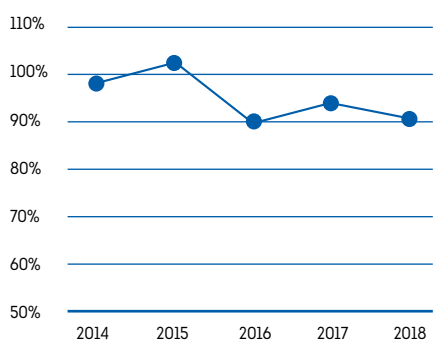
Under verksamhetsåret inträffade 27 570 stycken skador vilket är 1 506 stycken fler än 2017. Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring ökade med 53,0 Mkr till 516,7 (463,7) Mkr. Ökningen av skadekostnaderna har ett flertal orsaker. Sommarens torka medförde stora utmaningar för våra lantbruk då Värmland drabbades av många skogsbränder och andra skador relaterade till det torra klimatet. Det har också varit många skador på tunga fordon där vi ser en kraftig ökning i kostnaderna från föregående år. Skadekostnaderna har även blivit påverkade av många totalbränder på villor. De försäkringstekniska avsättningarna för oreglerade skador minskade till 1 136,0 (1 179,7) Mkr. Minskningen kommer av upplösningen av för starka

reserver inom mottagen återförsäkring, olycksfall och direkt trafikaffär. Återförsäkrarens andel i försäkringsersättningar uppgick till 55,8 (48,7) Mkr samt till 235,5 (280,0) Mkr avseende försäkringstekniska avsättningar. Avvecklingsresultatet för tidigare års skador uppgick till 40,3 (5,0) Mkr.

Skadekostnader/Skadeprocent

Totalkostnadsprocent

Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter uppgick till 59,0 (34,3) Mkr. Driftkostnaderna i direkt försäkring, det vill säga alla kostnader för anskaffning och administration har ökat med 0,9 procent och utgör 17,4 procent (17,6) av premieintäkten för egen räkning. Löhner och ersättningar till bolagets medarbetare och ombud samt medelantal anställda redovisas i not 30. Principer för ersättningar och förmåner till företagsledningen redovisas i not 1. Det tekniska resultatet efter återbäring och rabatter uppgick till 24,0 (4,3) Mkr.

Liv och Bank

Resultatet för bolagets förmedlade livverksamhet uppgick under året till 3,7 (0,7) Mkr. Resultatförbättringen kommer framförallt från ökad försäljning och minskat antal annullationer jämfört med tidigare år. Premieinkomsten uppgick till 114 (109) Mkr. Försäljningen uppgick till 172 (186) Mkr mätt i försäljningsvärde. Totalt försäkringskapital uppgick till 3 039 (3 158) Mkr fördelat på Fondlivförvaltning 1 667 (1 730) Mkr och Tradlivförvaltning 1 372 (1 428) Mkr.

Bankens totala affärsvolym uppgick vid årsskiftet till 6 833 (5 977) Mkr. Ökningen under året blev 856 Mkr, vilket motsvarar 14,3 (18) procent. Antalet kunder har under året ökat med 1 199 stycken och var 15 604 stycken (14 405 stycken) vid årsskiftet. Bolaget har ansvar för kreditförluster upp till 80 procent av konstaterade förluster, dock högst vad som motsvarar bolagets samtliga

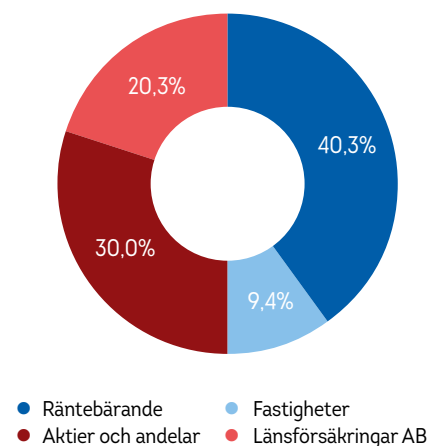
framtida provisionersättningar. Resultatet för bolagets förmedlade bankverksamhet uppgick till 0,3 (2,8) Mkr. Av den totala värdeökningen på LFAB-aktien under året härrör 26,7 Mkr från banken.

Liv- och bankverksamheterna redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under rubriken *Resultat förmedlad affär*.

Kapitalförvaltning

Marknadsvärdet på koncernens placerings-tillgångar inklusive likvida medel uppgick vid verksamhetsårets slut till 2 745,0 (2 660,7) Mkr. Den totala avkastningen på placerings-tillgångarna uppgick till 20,7 (121,3) Mkr. Direktavkastningen på placeringstillgångarna uppgick till 12,8 (13,2) Mkr. Årets totalavkastning blev därmed 0,8 procent (4,7).

Placeringsstruktur, totalt 2 745,0 (2 660,7) Mkr

Resultat

Moderbolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 18,8 (105,4) Mkr och efter bokslutsdispositioner och skatt till 12,5 (88,6) Mkr.

Årets resultat i koncernen före skatt uppgick till 42,7 (127,5) Mkr och efter bokslutsdispositioner och skatt till 42,8 (101,3) Mkr.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Organisationsförändringar

1 januari 2018 trädde en ny organisation i kraft, från tidigare Affärsområde privat och lantbruk samt Affärsområde företag och liv till ett gemensamt Affärsområde Försäkring.

Vi har under året även inrättat två nya avdelningar. En avdelning för verksamhetsutveckling samt en kommunikationsavdelning.

Nya regelverk

Införandet av nya regelverk i form av IDD och GDPR har påverkat verksamheten i stor utsträckning. IDD, Insurance Distribution Directive, har tillkommit för att öka graden av gemensamma regler inom EU gällande försäkring och återförsäkringsdistribution. Detta för att skapa en sund konkurrens genom lika villkor för alla distributörer. Det ska även ge ett ökat kundskydd samt en ökad transparens.

GDPR, General Data Protection Regulation, är till för att skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. GDPR ersätter personuppgiftslagen.

Extrem torka under sommaren

Vi upplevde under 2018 en ovanligt varm och torr sommar. Torkan innebar stor brandfara i skog och mark och eldningsförbud infördes. Flera skogsbränder inträffade i Sverige och i Värmland.

Som följd av detta så fick vi många frågor om skogsförsäkringens omfattning gällande brand men även många ansökningar om nyteckning av oförsäkrad skog. Vi beslöt att inte införa teckningsförbud men gjorde bedömning i varje enskilt fall om vi kunde erbjuda försäkring utifrån geografiskt område och kundengagemang. Detta inträffade under semesterperioden vilket medförde ett hårt tryck och en bra arbetsinsats av de medarbetare som var i tjänst.

Återbäring

Under året har bolaget gjort en avsättning till återbäring på 35 (30) Mkr. Avsikten är att betala ut återbäring under 2019.

Händelser efter verksamhetsårets utgång

Den 1 januari 2019 gick Länsförsäkringsgruppen in på en ny marknad gällande samarbete med Toyota och Lexus angående märkesförsäkring och vagnskadegaranti.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten för egen räkning på 77,4 procent (76,9) under senaste 5-årsperiod återspeglar försäkringsrisken.

Den mottagna affären innehåller huvud-

sakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 46,3 (41,7) Mkr eller 6,8 procent (6,2) av premieinkomsten i direkt försäkring. Bolagets försäkringsrisker beskrivs mer ingående i not 2.

Finansiella risker

I kapitalförvaltningen har vi definierat placeringsrisker bestående av fastighetsrisk, aktiekursrisk, valutarisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets finansiella risker och riskhantering.

Koncernen

Koncernen Länsförsäkringar Värmland består av moderbolaget Länsförsäkringar Värmland (573201-8329) och dess dotterbolag Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB (556230-0292), Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB (916911-5509) samt Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB (556763-7250).

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens fria kapital inklusive årets resultat uppgår till 1 327 699 Tkr.

Förslag till vinstdisposition i moderbolaget

Föregående års vinst har i enlighet med bolagsstämmans beslut överförts till balanserade vinstmedel. Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst, kronor 12 542 585 jämte balanserad vinst, kronor 740 678 443 totalt kronor 753 221 028 överförs i ny räkning.

Hållbarhetsrapport 2018

Länsförsäkringar Värmlands affärsidé utgår från kunden med målsättningen att skapa trygghet. Vår uppgift är att se och lösa våra kunders behov inom bank, försäkring och fastighetsförmedling i Värmland. Kundnyttan är ledstjärnan i bolaget. Frågor om ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet har för Länsförsäkringar Värmland alltid varit en naturlig del av verksamheten. Det finns i bolaget ett naturligt engagemang för att minska risker och skapa trygghet i Värmland.

Våra ägare är våra kunder och vi agerar alltid för deras bästa. Väsentliga hållbarhets- och miljörisker identifieras i samverkan med våra intressenter. Under 2018 har en kommunikationsavdelning inrättats i bolaget som också ansvarar för hållbarhetsfrågor. Chefen för denna avdelning är även hållbarhetsansvarig på Länsförsäkringar Värmland.

Inom ramen för vårt miljöledningssystem som är certifierat mot ISO 14001:2015 analyserar företagsledningen årligen bolagets förutsättningar inom hållbarhet och i anslutning till detta identifieras även fokusområden för hållbarhetsarbetet. Dessa fokusområden konkretiseras därefter i bolagets affärs- och handlingsplaner för kommande år.

HÅLLBARHETSPOLICY

Under 2018 har Länsförsäkringar Värmland antagit en samlad hållbarhetspolicy. Policyn beskriver bolagets ambitioner inom hållbarhetsområdet och inkluderar den tidigare miljöpolicyn.

Syftet med hållbarhetspolicyn är att beskriva viljeinriktningen för företagets hållbarhetsarbete samt att ge beslutsfattare och medarbetare vägledning i arbetet med social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Policyn är beslutad av bolagets styrelse.

FOKUSOMRÅDEN HÅLLBARHET

Affärsledningen gör årligen en väsentlighetsanalys i syfte att identifiera fokusområden för bolagets fortsatta hållbarhetsarbete. Utgångspunkten för denna är våra betydande miljöaspekter, interna och externa frågor samt olika intressenters krav och förväntningar.

Fokusområden som ligger till grund för mål- och handlingsplaner inför 2019 har identifierats under vart och ett av de sex områden som pekas ut i bolagets Hållbarhetspolicy:

- Ansvarsfulla kundrelationer
- Långsiktig lönsamhet
- Ansvarsfull kapitalförvaltning
- Ansvarsfull arbetsgivare
- Miljöansvar
- Samhällsengagemang

Länsförsäkringar Värmlands hållbarhetspolicy

Länsförsäkringar Värmland erbjuder tillsammans med övriga bolag inom Länsförsäkringsgruppen ett heltäckande utbud av försäkringslösningar och finansiella tjänster.

Hållbarhetsarbetet är integrerat i verksamheten med målet att det ska leda till positiv utveckling för oss, våra kunder och vår omvärld. Att hela tiden sträva efter att förbättra vår verksamhet utifrån social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet är viktigt för oss. För att säkerställa att vårt arbete ger resultat utvärderar vi prestanda inom hållbarhet regelbundet och kommunicerar detta både internt och externt.

Vårt hållbarhetsarbete är fokuserat på följande områden:

• Ansvarsfulla kundrelationer

Vi är lyhörda för kunders önskemål och ska aktivt dela med oss av vår kunskap genom att göra vår expertis tillgänglig för våra kun-

der. Vi hjälper kunderna att bli medvetna om risker och möjligheter så att de inser vikten av rätt försäkringsskydd, förebyggande av skador och att fatta välinformerade finansiella beslut. Vi arbetar med skadeförebyggande aktiviteter inom alla försäkringsområden. Vi följer de regelverk som finns för branschen och arbetar aktivt för att motverka korruption.

• Långsiktig lönsamhet

Vi är ett kundägt bolag och det som är bra för oss är även bra för våra kunder. Vi har attraktiva och lönsamma erbjudanden och är sparsamma med kostnader. Långsiktig lönsamhet är en viktig förutsättning för att vi ska kunna fortsätta att investera i bättre kundnytta, hålla oss konkurrenskraftiga och säkerställa vår långsiktiga överlevnad. Genom att vara en ansvarsfull samhällsaktör ökar vi vår konkurrenskraft och stärker vårt varumärke.

• Ansvarsfull kapitalförvaltning

Vi har en kapitalförvaltning som ska garantera att bolagets betalningsåtagande kan fullföljas och skapa avkastning på bolagets placeringstillgångar. Arbetet präglas av långsiktighet och balanserat risktagande och följer det regelverk som finns för verksamheten. Hänsyn tas till hållbarhetsfrågor och detta utgör en del av vår kapitalförvaltningsprocess. Fastigheter som ägs av bolaget ska förvaltas på ett ansvarsfullt sätt med tydligt miljöansvar. Vår utgångspunkt är att bolag som aktivt arbetar med hållbarhet, exempelvis genom miljö- och etikfrågor, skapar bättre förutsättningar för en långsiktigt god utveckling.

• Ansvarsfull arbetsgivare

Vi ska erbjuda våra medarbetare en god arbetsmiljö och arbetsuppgifter som skapar engagemang, delaktighet och möjlighet till

utveckling. Vi ska även verka för en miljö som förebygger fysisk och psykisk ohälsa samt eftersträva att våra medarbetare ska ha en rimlig balans mellan arbete och fritid. Ett öppet och tolerant arbetsklimate befriat från alla former av diskriminering är själva grundstenen i vårt förhållningssätt och vi jobbar aktivt för att främja mångfald och inkludering i vår företagskultur.

• Miljöansvar

Vi ser till att våra medarbetare kontinuerligt ökar sin kunskap och förståelse om den miljöpåverkan som vi har på människa och natur. Centrala delar av vårt miljöarbete är att förebygga skador, minska våra egna koldioxidutsläpp och säkerställa att våra underleverantörers verksamhet präglas av ett aktivt miljöutvecklande arbete. Vi strävar hela tiden efter att förbättra vår miljöprestanda och säkerställer att miljöfrågan drivs framåt genom att ha ett certifierat miljöledningssystem. Vi följer miljölagar och andra bindande krav som ställs på oss.

• Samhällsengagemang

Genom ett starkt engagemang i det lokala samhället bidrar vi till vår egen lönsamhet och till ett tryggare Värmland. Vi samverkar med våra kunder, leverantörer och andra intressenter för att driva hållbarhetsfrågan framåt i Värmland. Vi gör det bland annat genom att stötta ideella föreningar, göra vår expertis tillgänglig i relevanta sammanhang och stötta initiativ som bidrar till trygghet och gemenskap i Värmland.

VÅRA INTRESSENTER

Våra viktigaste intressenter är kunder tillika ägare, medarbetare, leverantörer och samarbetspartners samt lokalsamhället där vi är verksamma.

Dialog med våra kunder sker dagligen i kundmötet samt i form av kundundersökningar. Kontinuerlig dialog förs med våra medarbetare i samband med medarbetarundersökningar och prestationssamtal. Intressentdialogerna kommer att fördjupas under kommande år och då även inkludera fler intressenter.

Viktiga frågor kopplat till våra intressenter:

Kunder

- Att vi ger dem trygghet
- Att vi är ansvarstagande och pålitliga
- Att våra investeringar är ansvarsfulla

Medarbetare

- Att vi är en trygg arbetsplats
- Att vi ser efter deras hälsa och säkerhet

- Att bolaget tar ansvar i lokalsamhället
- Att vi tar ansvar för klimat- och miljöpåverkan

Leverantörer och samarbetspartners

- Att både vi och leverantörerna är ansvarstagande och pålitliga
- Att både vi och leverantörerna tar ansvar i klimat- och miljöfrågor

Lokalsamhället

- Att bolaget är ansvarstagande och pålitligt
- Att vi bidrar till ett tryggare lokalsamhälle
- Att vi tar ansvar i klimat- och miljöfrågor

MILJÖ

Länsförsäkringar Värmland tar ett aktivt ansvar för miljön genom ett målinriktat arbete med att systematiskt minska miljöpåverkan i alla delar av verksamheten. Genom konkreta åtgärder vill vi bidra till en hållbar utveckling i Värmland, Sverige och världen.

Polycys och riktlinjer på miljöområdet

Länsförsäkringar Värmland är sedan 2003 miljöcertifierat enligt den globala standarden ISO 14001, vilket innebär att vi hela tiden arbetar för att förbättra vårt miljöarbete.

Vårt miljöarbete revideras årligen av en extern revisor i syfte att säkerställa att vi arbetar med rätt saker och att vi utvecklar vårt arbetssätt. Vi gör även en intern revision av vårt miljöledningssystem varje år. Vårt nu gällande miljöcertifikat är utfärdat av Qvalify AB som senast utförde extern revision våren 2018 då vi uppgraderade vårt certifikat mot den uppgraderade standarden ISO 14001:2015.

Vår hållbarhetspolicy är grunden för miljöarbetet i bolaget och visar på vår inriktning och ambitionsnivå. Vi har flera policys inom miljöområdet som beskriver hur vi ska agera. Utöver dessa policys har vi flera miljöstyrande riktlinjer i verksamheten.

De miljöaspekter som Länsförsäkringar Värmland har identifierat som betydande och som bolaget ska ha fokus på är följande:

Indirekta miljöaspekter: vattenskador, brandskador, motorskador och kapitalförvaltning.

Direkta miljöaspekter: el, uppvärmning och tjänsteresor.

Skadeförebyggande arbete

Att undvika en skada är alltid en vinst både för miljön och kunden. Några exempel på vad en skada kan kosta ur miljösynvinkel:

- En medelstor vattenskada i bostaden medför ett utsläpp på cirka 300 kg koldioxid.

- En villa som totalförstörs genom brand medför ett utsläpp på cirka 25 ton koldioxid.

Vårt skadeförebyggande arbete bidrar till en minskad miljöpåverkan med mindre avfall, kemikalier, energi, material, transporter och andra resurser. Vi ger aktiv information genom media och vår hemsida om skadeförebyggande åtgärder riktade till allmänheten. Vi erbjuder också våra kunder skadeförebyggande produkter till förmånliga priser.

Vi har en samverkan inom Länsförsäkringsgruppen kring skadeförebyggande projekt, där vi utbyter erfarenheter och utvecklar metoder tillsammans. Detta gör att vi bättre kan fokusera på åtgärder som vi vet ger resultat. De fokusområden inom skadeförebygg som bolagsgruppen arbetar gemensamt med är:

- Brandskador
- Vattenskador
- Motorskador
- Naturskador
- Trygghet och brottsförebyggande

Länsförsäkringar Värmland har under 2018 bland annat genomfört 100 besiktningar på villor och 703 besiktningar av lantbruk och lantbruksbostäder i skadeförebyggande syfte.

Miljökrav på leverantörer

Återställande av skador har en stor miljöpåverkan och därför ställer vi miljökrav på de entreprenörer som anlitas. Vi påverkar våra anlitate avtalsentreprenörer genom utbildning och kravställande så att de uppfyller våra krav på miljöprestanda. Vi ställer exempelvis krav på byggföretag att de ska planera sitt arbete så att onödiga resor elimineras och att utföra arbetet på ett miljömässigt bra sätt.

Samtliga bilverkstäder som vi har avtal med har certifierats mot Länsförsäkringars miljö- och kvalitetscertifiering som innebär att de granskas årligen av en extern revisor. Programmet har funnits i åtta år och innebär att vi ställer krav på ett systematiskt förbättringsarbete hos verkstäderna och att de ska uppfylla de krav som vi har satt upp inom miljö- och kvalitetsområdet.

Ett konkret krav som vi har på bilverkstäder är att de ska söka efter begagnade delar i första hand, vilket bidrar till den cirkulära ekonomin.

Koldioxidutsläpp från den egna verksamheten

Vår största direkta miljöpåverkan är koldioxidutsläpp från tjänsteresor samt uppvärmning av fastigheter. I de fastigheter som bolaget

äger och förvaltar pågår ett ständigt arbete med att minska förbrukningen av både el och fjärrvärme och detta arbete har varit lyckosamt. Vi köper endast förnybar el sedan flera år tillbaka. Koldioxidutsläpp från uppvärmning av fastigheterna kan variera från år till år beroende på bränslemixen i fjärrvärmeanläggningen i Karlstad.

De senaste 15 åren har vi minskat våra koldioxidutsläpp från tjänsteresor. Nu ser vi att fler digitala möten, styrning av tjänsteresor mot tåg samt en satsning på miljöfordon bidrar till fortsatt minskade utsläpp. Enligt våra riktlinjer för tjänsteresor får flyg endast användas i undantagsfall.

Utsläpp från tjänsteresor minskade med 5,6 procent per medarbetare under 2018 jämfört med föregående år. I huvudsak beror minskningen på att tågresandet ökade som andel av tjänsteresor totalt och att antalet körda kilometer med bil minskade under 2018.

Koldioxidutsläpp från den egna verksamheten

	2018	2017
Koldioxidutsläpp från uppvärmning av fastigheter (ton CO ₂)	56	54
Koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil & flyg (ton CO ₂)	26	28
Koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil & flyg (kg CO ₂ /medarbetare)	250	268
Koldioxidutsläpp från tjänsteresor med bil, tåg och flyg (gram CO ₂ /kilometer)	65	75

Övriga miljöåtgärder

Vår satsning på digitala tjänster och plattformar är en del i vårt arbete för att effektivisera kommunikationen med kunder och omvärld genom att vi ger en högre service och kan erbjuda nya tjänster. Digitaliseringen minskar även vår miljöpåverkan tack vare färre pappersutskrift, brev och transporter.

Vi anlitar Postiljohan som är ett lokalt cykelbud för post i Karlstad i syfte att minska vår klimatpåverkan. Vi har också klimatkompenenserat för de åtta flygresor som gjordes under 2018 via Tricorona.

Alla medarbetare i bolaget genomgår under sitt första anställningsår en digital miljöutbildning via Miljöörkortet för att säkerställa att alla har en grundförståelse för miljöfrågor. Vi har sedan regelbundna utbildningsaktiviteter för våra medarbetare för att upprätthålla kunskap och engagemang.

SOCIALA FÖRHÅLLANDEN OCH PERSONAL

För att vara en attraktiv arbetsgivare krävs engagerade medarbetare. Attraktiv arbetsgivare och engagerade medarbetare är mål i vår affärsplan.

Att inte kunna rekrytera och behålla personal utgör en risk för verksamheten. Mångfald, kompetensutveckling och lärande, arbetsmiljö och hälsa samt trivsel bedöms som viktigt för att bidra till att vara en attraktiv arbetsgivare.

Våra medarbetare är vår viktigaste resurs. Deras kompetens, handlingskraft och förmåga att skapa goda resultat är avgörande för att driva och utveckla vår affär och verksamhet.

Vår HR-policy, våra etiska riktlinjer och likabehandlingsplanen utgör grunden för bolagets arbete med personalrelaterade frågor. Likabehandlingsplanen inkluderar hur jämställdhets- och diskrimineringslagen tillämpas. Våra etiska riktlinjer beskriver hur medarbetarna i det dagliga arbetet förväntas uppträda och agera i enlighet med bolagets vision, värderingar, mål, strategier och externa krav.

Löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyten är viktigt för att medarbetarna och därmed även verksamheten utvecklas. Ett arbete med kompetensplanering kommer att inledas under kommande år för att säkerställa rätt kompetens för framtiden.

Under 2018 arbetades det fram en ledarskapsfilosofi och under 2019 inleds arbetet med aktivt medarbetarskap som kommer mynna ut i en medarbetarskapspolicy.

Förebyggande hälsoarbete är viktigt och gäller såväl anställda som vårt kunderbju-

dande. Alla tillsvidareanställda erbjuds en sjukvårdsförsäkring där sjukvårdsrådgivning, samtalsstöd och förebyggande hälso-tjänster ingår. Anställda erbjuds friskvårdsbidrag. Uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön görs regelbundet i syfte att motverka stress och arbetsbelastning i enlighet med Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2015:4.

I medarbetarundersökningar och i prestationssamtal följs de anställdas arbetssituation upp. Medarbetarundersökningarna görs regelbundet och resulterar i handlingsplaner som följs upp på avdelningsnivå där frågorna handlar om engagemang, nöjdhet, prestation, kunskap, support och processer samt ledarskap.

Upplysningar om medelantal anställda, löner och ersättningar till ledande befattningshavare och styrelseledamöter återfinns i not 30.

	2018	2017
Total sjukfrånvaro som andel av ordinarie arbetstid, procent	3,8	2,8
Andel av tillsvidareanställda som är kvinnor, procent	51	50

RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Det internationella arbetet för mänskliga rättigheter tar sin utgångspunkt i FN:s allmänna förklaring om detta från 1948. Sverige har anslutit sig till de centrala konventionerna om mänskliga rättigheter allt eftersom de har tillkommit sedan dess och inkorporerat detta i lagstiftningen.

Länsförsäkringar Värmland har riktlinjer som exempelvis likabehandlingsplanen som syftar till att undvika diskriminering på olika grunder i bolagets verksamhet.

Vi investerar i bolag över hela världen både via egen förvaltning och via externt förvaltade fonder. Det finns en finansiell risk och en varumärkesrisk att något av dessa bolag kan ha kopplingar till kränkning av såväl mänskliga rättigheter eller korruption. Bolagets placeringsriktlinjer syftar bland annat till att minska dessa risker.

KAPITALFÖRVALTNING

Ansvarsfulla investeringar

God etik, respekt för mänskliga rättigheter och miljön är en förutsättning för ett företags långsiktiga utveckling. Som ett kundägt bolag är det särskilt viktigt att vi förvaltar våra tillgångar på ett ansvarsfullt och hållbart sätt.

Länsförsäkringar Värmland förvaltar nästan 3 Mdr. Utgångspunkten för våra investeringar är vår policy och våra riktlinjer för kapitalförvaltning. I dessa dokument ingår vår ägarpolicy och syn på hållbarhetsfrågor vid val av placeringar. Vi ställer krav på att internationella konventioner för miljö, mänskliga rättigheter och arbetsrätt och antikorruption respekteras. Vi gör inte direktinvesteringar i spelbolag, bolag med tillverkning eller försäljning av vapen och krigsmateriel, fossila bränslen, pornografi, alkohol och tobak.

Vi följer även Länsförsäkringars fondförvaltnings arbete och använder fondbolagets exkluderingslista.

Koldioxidavtryck i våra investeringar

Klimatet är ett prioriterat område för Länsförsäkringar Värmland, både utifrån risk- och möjlighetsperspektiv och utgör en viktig del i Länsförsäkringars övergripande hållbarhetsarbete. Den globala uppvärmningen är en av vår tids största utmaningar. Fossila bränslen (kol, gas, olja) innebär att koldioxidhalten i atmosfären höjs vilket ökar växthusgaseffekten och den globala uppvärmningen. En global omställning till koldioxidsnåla samhällen är nödvändig för att minska den globala uppvärmningen.

Vi har ett ansvar att se till att kapitalet investeras ansvarsfullt och långsiktigt. Vi ser beräkningar av våra fonders koldioxid-

avtryck som en del i ett långsiktigt klimatarbete. Genom att ta fram dessa beräkningar får vi en större medvetenhet om vilken klimateffekt våra investeringar har och ett verktyg för vårt fortsatta arbete med att minska klimatpåverkan i våra investeringar. Beräkningar av Länsförsäkringar Värmlands koldioxidavtryck visar en historisk ögonblicksbild av hur utsläppen från bolagen i fondens aktieportfölj ser ut. Värdena kommer att variera i takt med att bolagens utsläpp förändras och genom att portföljens sammansättning och värdering ändras.

Uppgifter om koldioxidavtrycket för 2018 finns inte tillgängligt när detta dokument går i tryck. De presenteras på vår hemsida under våren 2019*.

Fastigheter

Investeringar i fastigheter görs både genom direktägda dotterbolag och aktier i fastighetsbolag. Vi är en långsiktig ägare och det ger oss möjlighet att på ett ansvarsfullt sätt bidra till ett mer hållbart samhälle genom att påverka många dimensioner av hållbarhetsfrågan såsom energiförbrukning, avfallshantering, transporter och arbetsmiljö. Våra direktägda fastigheter ingår i vår miljöcertifiering och löpande arbete genomförs för att stärka den långsiktiga hållbarhetsprofilen.

I vårt underhållsarbete av direktägda fastigheter byter vi ut material och komponenter till miljövänligare alternativ i samband med reparationer och underhåll, till exempel tryckstyrda cirkulationspumpar, frekvensstyrda ventilationsaggregat och LED-armaturer.

Uppvärmningen av fastigheterna sker genom fjärrvärme från lokalt fjärrvärmekraftverk och elförbrukningen är 100 procent grön el. Förbrukningen följs löpande och övervakas för att säkerställa att så lite media används som möjligt, med bibehållen komfort för våra hyresgäster.

Kreditgivning i bank

Hållbarhetsperspektivet beaktas vid bankens kreditgivning och är en av de risk/möjlighetsfaktorerna som särskilt värderas.

AFFÄRSETIK OCH KORRUPTION

Penningtvätt, finansiering av brottslig verksamhet, intressekonflikter, användande av kurspåverkande information och korruption är risker för alla bolag i finans- och försäkringsbranschen. Finans- och försäkringsbranschen lyder under strikta regler och lagkrav som syftar till att begränsa dessa risker.

För Länsförsäkringar Värmland är det väsentligt att ha en god regelefterlevnad och på bästa möjliga sätt förhindra att verksamheten utnyttjas för korruption, bedrägerier, penningtvätt och finansiering av terrorism. Inom Länsförsäkringar Värmland bedrivs ett omfattande arbete för att begränsa dessa risker. Vägledande styrdokument är policy mot otillåtna förmåner, etiska riktlinjer och riktlinje för hantering av intressekonflikter.

Genom att bland annat upprätta en god kännedom om kunderna och genom aktiv övervakning och rapportering av transaktioner sker ett systematiskt arbete för att minska risk för penningtvätt, finansiering av terrorism och bedrägerier, till exempel kortbedrägerier. En företagsövergripande riskbedömning görs minst en gång per år och är grunden för den riskbaserade kundkännedomsprocessen. Compliance övervakar och kontrollerar dess efterlevnad. När nya produkter, tjänster eller distributionskanaler introduceras samt vid omorganisationer görs en ny riskbedömning. Ett gemensamt system finns inom länsförsäkringsgruppen för avvikelserapportering.

Länsförsäkringar Värmland tar avstånd från all form av korruption och otillåtna förmåner, vilket tydliggörs i policy mot otillåtna förmåner, etiska riktlinjer och riktlinje för hantering av intressekonflikter. Institutet Mot Mutors (IMM) rekommendation om hur gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet får användas är en del av policyn mot otillbörliga förmåner. Det övergripande syftet med bolagets anti-korruptionsarbete är att vägleda medarbetarna i hur de undviker att ge och ta emot gåvor och representation som kan väcka misstanke om att syftet är för privat vinning eller för att främja tredje mans intresse.

*www.lansforsakringar.se/globalassets/varmland/dokument/om-oss/slutlig-version_publick_co2_lf-varmland.pdf

Finansiella rapporter

Femårsöversikt koncernen					
Mkr	2018	2017	2016	2015	2014
RESULTAT					
Premieintäkt f e r	623,0	611,2	582,0	537,8	490,2
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	8,6	3,2	7,7	7,5	7,6
Försäkringsersättningar f e r	-461,7	-469,3	-418,7	-456,5	-388,6
Driftkostnader f e r	-106,7	-106,0	-102,7	-92,8	-93,8
Övriga tekniska kostnader och intäkter	-2,5	-3,3	-4,2	-0,9	-2,6
Återbäring	-35,0	-30,0	-	-	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	25,6	5,8	64,1	-4,9	12,8
Finansrörelsens resultat	13,0	118,2	120,2	77,2	111,4
Övriga intäkter och kostnader	4,0	3,5	-2,4	-1,8	-9,2
Resultat före dispositioner och skatt	42,7	127,5	181,9	70,5	115,0
ÅRETS RESULTAT	42,8	101,3	139,5	54,5	88,1
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar, verkligt värde inkl likvida medel	2 745,0	2 660,7	2 466,1	2 306,6	2 155,0
Premieinkomst f e r	628,2	621,1	598,8	553,7	507,3
Försäkringstekniska avsättningar f e r	1 249,0	1 208,5	1 114,3	1 077,2	1 004,3
Konsolideringskapital					
Eget kapital	1 372,2	1 322,0	1 200,2	1 058,7	1 008,6
Uppskjuten skatt	254,4	270,1	267,5	235,3	223,9
Konsolideringskapital	1 626,7	1 592,0	1 467,7	1 294,0	1 232,5
Konsolideringsgrad %	259	256	245	234	243
Solvens 2 *					
Minimikapital (MCR)	158	148	139		
Solvenskapital (SCR)	632	594	555		
Kapitalbas **	1 618	1 573	1 443		
Kapitalkvot % ***	256	265	261		
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f e r	74,1	76,8	71,9	84,9	79,3
Driftkostnadsprocent f e r	17,1	17,3	17,6	17,3	19,1
Totalkostnadsprocent f e r	91,2	94,1	89,6	102,1	98,4
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning %	0,5	0,9	0,6	0,6	0,9
Totalavkastning %	0,8	4,7	5,5	3,7	6,5

* Avser moderbolaget

** Kapitalbasen utgörs av primärkapital

*** Kapitalbas i förhållande till solvenskapital

Resultaträkning

		Koncern		Moderbolag	
Tkr	Not	2018	2017	2018	2017
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE					
Premieintäkter f e r					
Premieinkomst	3	678 289	668 706	678 520	668 925
Premier för avgiven återförsäkring		-50 058	-47 642	-50 058	-47 642
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-5 211	-9 836	-5 211	-9 836
		623 020	611 228	623 251	611 447
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	8 551	3 142	8 551	3 142
Försäkringersättningar f e r	5				
Utbetalda försäkringersättningar					
Före avgiven återförsäkring		-516 694	-463 738	-516 694	-463 738
Återförsäkrares andel		55 755	48 683	55 755	48 683
Förändring i avsättning för oreglerade skador f e r					
Före avgiven återförsäkring		43 652	-25 945	43 652	-25 945
Återförsäkrares andel		-44 441	-28 353	-44 441	-28 353
		-461 728	-469 353	-461 728	-469 353
Återbäring	24	-35 000	-30 000	-35 000	-30 000
Driftkostnader f e r	6	-106 719	-105 971	-108 620	-107 671
Övriga tekniska kostnader	7	-2 498	-3 271	-2 498	-3 271
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		25 626	5 775	23 957	4 294
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		25 626	5 775	23 957	4 294
Kapitalavkastning, intäkter	8,10	72 430	23 605	55 521	6 796
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9,10	14 388	109 420	1 384	97 309
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9,10	-52 130	-1 317	-52 130	-1 317
Kapitalavkastning, kostnader	8,10	-13 100	-10 338	-5 401	-2 097
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-8 551	-3 142	-8 551	-3 142
Resultat kapitalavkastning		13 036	118 228	-9 178	97 549
Övriga intäkter	11	39 611	36 554	39 611	36 554
Övriga kostnader	11	-35 595	-33 023	-35 595	-33 023
Resultat förmedlad affär		4 016	3 531	4 016	3 531
Resultat före skatt/resultat före bokslutsdispositioner och skatt		42 678	127 535	18 794	105 374
Bokslutsdispositioner					
Förändring säkerhetsreserv		0	0	0	0
Förändring av periodiseringsfond		-	-	-11 000	9 500
Resultat före skatt		42 678	127 535	7 794	114 874
Skatt på årets resultat	12	78	-26 205	4 748	-26 236
ÅRETS RESULTAT		42 756	101 330	12 543	88 638
Rapport över övrigt totalresultat					
Årets resultat		42 756	101 330	12 543	88 638
Poster som inte ska omklassificeras till resultaträkningen					
Resultat vid omvärdering av rörelsefastigheter		8 608	3 618	0	0
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		-1107	-796	0	0
Summa övrigt totalresultat för perioden, netto efter skatt		7 501	2 822	0	0
ÅRETS TOTALRESULTAT		50 257	104 152	12 543	88 638

Resultatanalys moderbolag

		Direkt försäkring av svenska risker						
Resultatanalys för skadeförsäkringsrörelse Tkr	Totalt 2018	Sjuk- och olycksfall	Hem, Villa	Lantbruk, Företag, Fastighet	Motor	Trafik	Summa dir försäkring i Sverige	Mottagen åter- försäkring
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT								
Premieintäkt f e r (not RA 1)	623 251	19 841	120 720	167 744	174 064	95 094	577 464	45 787
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	8 551	684	111	184	122	5 972	7 072	1 479
Försäkringsersättningar f e r (not RA 2)	-461 728	-9 945	-100 530	-113 156	-151 461	-63 914	-439 005	-22 722
Återbäring	-35 000	0	0	0	0	0	0	0
Driftkostnad f e r	-108 620	-3 670	-22 327	-31 897	-32 691	-17 796	-108 381	-239
Övriga tekniska kostnader/Intäkter	-2 498	0	0	0	0	-2 498	-2 498	0
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	23 957	6 911	-2 025	22 874	-9 966	16 858	34 652	24 305
Avvecklingsresultat f e r								
Avvecklingsresultat brutto	30 162	8 358	-4 169	22 157	-2 525	-8 158	15 662	14 500
Återförsäkrares andel	-2 577	-2 411	0	-14 160	0	13 995	-2 577	0
Avvecklingsresultat f e r	27 585	5 946	-4 169	7 997	-2 525	5 837	13 085	14 500
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-283 934	-9 432	-62 366	-79 067	-82 597	-48 667	-282 129	-1 805
Avsättning för oreglerade skador	-1 136 039	-88 163	-57 231	-96 180	-35 711	-520 822	-798 106	-337 933
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	-1 419 973	-97 595	-119 596	-175 247	-118 308	-569 489	-1 080 235	-339 738
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar								
Avsättning för oreglerade skador	235 512	7 946	0	3 164	0	224 402	235 512	0
Summa återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	235 512	7 946	0	3 164	0	224 402	235 512	0
NOTER TILL RESULTATANALYS SKADEFÖRSÄKRIGSRÖRELSE								
Not RA 1								
Premieintäkt f e r	623 251	19 841	120 720	167 744	174 064	95 094	577 464	45 787
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	678 520	21 917	127 349	197 917	178 882	106 182	632 247	46 273
Premier för avgiven återförsäkring	-50 058	-1 580	-5 407	-27 306	-3 253	-12 318	-49 864	-195
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-5 211	-495	-1 222	-2 867	-1 565	1 231	-4 919	-291
Not RA 2								
Försäkringsersättningar f e r	-461 728	-9 945	-100 530	-113 156	-151 461	-63 914	-439 005	-22 722
Utbetalda försäkringsersättningar f e r	-460 939	-12 012	-86 450	-127 070	-150 064	-61 958	-437 554	-23 385
Före avgiven återförsäkring	-516 694	-12 012	-86 450	-169 814	-150 773	-74 260	-493 309	-23 385
Återförsäkrares andel	55 755	0	0	42 743	709	12 302	55 755	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f e r	-789	2 067	-14 080	13 914	-1 396	-1 956	-1 451	662
Före avgiven återförsäkring	43 652	3 480	-14 080	68 754	-1 396	-13 768	42 989	662
Återförsäkrares andel	-44 441	-1 413	0	-54 840	0	11 812	-44 441	0

Balansräkning

Tkr	Not	Koncern		Moderbolag	
		2018	2017	2018	2017
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar					
Andra immateriella tillgångar	13	3 132	4 176	3 132	4 176
		3 132	4 176	3 132	4 176
Placeringstillgångar					
Förvaltningsfastigheter	14	110 000	106 886	-	945
Rörelsefastigheter	14	148 085	142 000	1 085	-
Aktier och andelar i koncernföretag	15	-	-	120 489	35 079
Aktier och andelar	16, 17	1 357 151	1 092 969	1 190 016	1 020 189
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	16, 17	767 784	552 091	767 784	552 091
Lån till koncernföretag	17	-	-	69 000	69 000
		2 383 020	1 893 946	2 148 374	1 677 304
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar					
Oreglerade skador	23	235 512	279 953	235 512	279 953
		235 512	279 953	235 512	279 953
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	18	201 669	213 424	201 669	213 424
Fordringar avseende återförsäkring		16 990	7 415	16 990	7 415
Aktuell skattefordran	12	0	3 041	0	3 584
Övriga fordringar		25 337	26 013	25 335	25 838
		243 996	249 893	243 993	250 261
Andra tillgångar					
Övriga materiella tillgångar	19	2 375	1 650	2 375	1 644
Likvida medel		361 952	767 109	331 939	749 109
		364 327	768 759	334 314	750 753
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter	20	258	252	258	252
Förutbetalda anskaffningskostnader	21	21 328	19 324	21 328	19 324
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		7 586	7 821	7 175	7 444
		29 172	27 397	28 760	27 020
SUMMA TILLGÅNGAR		3 259 159	3 224 124	2 994 086	2 989 467

Balansräkning

		Koncern		Moderbolag	
Tkr	Not	2018	2017	2018	2017
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Reserver		44 542	38 017	11 371	11 371
Balanserat resultat		1 284 943	1 182 637	740 678	652 041
Årets resultat		42 756	101 330	12 543	88 638
		1 372 241	1 321 984	764 592	752 050
Obeskattade reserver					
Säkerhetsreserv		-	-	480 188	480 188
Periodiseringsfond		-	-	20 000	9 000
		-	-	500 188	489 188
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring					
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	22	283 934	278 724	283 934	278 724
Oreglerade skador	23	1 136 039	1 179 691	1 136 039	1 179 691
Återbäring	24	64 501	30 000	64 501	30 000
		1 484 474	1 488 415	1 484 474	1 488 415
Andra avsättningar					
Pensioner	25	600	1 200	600	1 200
Aktuell skatteskuld	12	3 438	0	2 661	0
Uppskjuten skatteskuld	12	254 443	270 062	114 000	132 672
		258 481	271 262	117 262	133 872
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring		356	359	356	359
Skulder avseende återförsäkring		12 772	0	12 772	0
Skulder till kreditinstitut		11 750	11 750	-	-
Övriga skulder	26	36 820	35 648	34 094	34 294
		61 698	47 757	47 221	34 653
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27	82 265	94 706	80 349	91 289
		82 265	94 706	80 349	91 289
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 259 159	3 224 124	2 994 086	2 989 467

Förändring i eget kapital för koncernen

Tkr	Omvärderingsreserv	Balanserad vinst	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2017-01-01	34 242	1 026 485	139 479	1 200 206
Omföring av föregående års vinst	-	139 479	-139 479	0
Justering uppskjuten skatt tidigare år	1 856	15 770	-	17 626
Årets resultat	-	-	101 330	101 330
Övrigt totalresultat för året				
Omvärdering - rörelsefastighet	3 618	-	-	3 618
Skatteeffekt omvärdering	-796	-	-	-796
Upplösning omvärderingsreserv	-903	903	-	0
Utgående balans 2017-12-31	38 017	1 182 637	101 330	1 321 984
Ingående balans 2018-01-01	38 017	1 182 637	101 330	1 321 984
Omföring av föregående års vinst	-	101 330	-101 330	0
Justering uppskjuten skatt tidigare år	-	0	-	0
Årets resultat	-	-	42 756	42 756
Övrigt totalresultat för året				
Omvärdering - rörelsefastighet	8 608	-	-	8 608
Skatteeffekt omvärdering	-1 894	-	-	-1 894
Effekt av ändrad skattesats	787			787
Upplösning omvärderingsreserv	-976	976	-	0
Utgående balans 2018-12-31	44 542	1 284 943	42 756	1 372 241

Förändring i eget kapital för moderbolaget

Tkr	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Eget kapital
	Reservfond	Balanserat resultat	
2017-01-01	11 371	652 041	663 412
Årets resultat 2017	-	88 637	88 637
Årets resultat 2018	-	12 543	12 543
Utgående eget kapital 2018-12-31	11 371	753 221	764 592

Kassaflödesanalys

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Premieinbetalningar	667 171	677 113	667 402	677 332
Premieutbetalningar till återförsäkrare	-46 862	-49 313	-46 862	-49 313
Skadeutbetalningar	-516 694	-463 738	-516 694	-463 738
Skadeinbetalningar från återförsäkrare	55 755	48 683	55 755	48 683
Driftsutgifter	-115 631	-109 318	-116 752	-112 621
Skatteutbetalningar	-16 212	-11 729	-7 734	-8 613
Övriga in- och utbetalningar	36 461	-14 211	20 733	-15 695
Kassaflöde från den löpande verksamheten	63 987	77 487	55 847	76 035
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Direktavkastning	11 732	13 268	13 112	4 699
Nettoinvestering i finansiella placeringstillgångar	-534 950	12 136	-534 950	12 136
Nettoinvestering i materiella tillgångar	-1 582	0	-1 386	0
Övrigt	55 656	-5 220	50 207	4 780
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-469 144	20 184	-473 017	21 615
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Utbetalda räntor	0	0	0	0
Amortering av lån	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	-405 157	97 671	-417 170	97 650
Likvida medel/kassa och bank vid årets början*	767 109	669 438	749 109	651 459
Likvida medel vid årets slut	361 952	767 109	331 939	749 109

* Med likvida medel/kassa och bank menas resurser som kan tas i anspråk för att fullgöra kortfristiga åtaganden.

Noter till de finansiella rapporterna

Om inget annat anges avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i Tkr, om inte annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Denna årsredovisning avges per 31 december 2018 och avser Länsförsäkringar Värmland, ömsesidigt försäkringsbolag med organisationsnummer 573201-8329 och med säte i Karlstad. Adressen till huvudkontoret är Köpmannagatan 2 A i Karlstad.

Årsredovisningen har godkänts av styrelsen och verkställande direktör den 8 mars 2019 och kommer bli föremål för fastställande på bolagets årsstämma den 12 april 2019. Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen.

GRUNDER FÖR UPPRÄTTANDET AV REDOVISNINGEN

Lagar och regler i koncernen

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) och IFRIC-tolkningar sådana de antagits av EU. Vid upprättande har också svensk Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, FFFS 2015:12 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR, rekommendation RFR 1 kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Nya och ändrade redovisningsprinciper

IFRS 9 som ska tillämpas för räkenskapsåret som påbörjades 1 januari 2018 medför bland annat en annorlunda klassificering för värdering av vissa finansiella tillgångar. Standarden föreskriver att finansiella tillgångar ska redovisas till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via resultatet eller via övrigt totalresultat. Under 2018 har Länsförsäkringar Värmland genomfört ett affärsmodelltest för att bedöma hur bolagets finansiella tillgångar ska värderas enligt IFRS 9. Affärsmodelltestet är genomfört per portfölj och bedömningen baserad på normala omständigheter, således inte från stresstester.

Resultatet visar att Länsförsäkringar Värmland även i framtiden kommer redovisa bolagets finansiella tillgångar via verkligt värde i resultaträkningen. Försäkringsföretag har möjlighet att skjuta upp tillämpningen av standarden tills dess att IFRS 17, Försäkringskontrakt, börjar tillämpas, dock senast 2022. Länsförsäkringar Värmland har för avsikt att utnyttja möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9 från och med 1 januari 2018 då IFRS 9 annars skulle ha trätt i kraft.

IFRS 15 reglerar hur redovisning av intäkter ska ske. En ny uppdelning av intäkterna kommer att behöva göras som utgår från bolagets intäktsströmmar och vilka prestationsåtaganden som bolaget har av det ingångna avtalet. Detta ska ske enligt en femstegsmodell som i korthet innebär att ett företag ska redovisa intäkter i takt med att prestationsåtaganden i avtal fullgörs. Ett företag ska i varje kontakt med kund identifiera prestationsåtaganden för varje produkt eller tjänst och därefter sätta ett transaktionspris som fördelas till respektive prestationsåtagande. En intäkt ska därefter redovisas när respektive prestationsåtagande fullgörs. En detaljerad utvärdering har gjorts och utvärderingen visar att de nya reglerna inte kommer att påverka de finansiella rapporterna framöver.

Beslutade men ännu inte tillämpade standarder

Ett antal nya standarder och tolkningar träder i kraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2018 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport. Inga av dessa förväntas ha någon väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter med undantag av de som följer nedan:

IFRS 16 Leasing är en ny standard avseende redovisning av leasing. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasingtagare ska redovisa en leasingtillgång (rätten att använda en tillgång) och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. I nuläget redovisar inte leasing-

tagaren operationella leasar i balansräkningen. Länsförsäkringar Värmland har under 2018 identifierat och sammanställt värdet av samtliga leasingkontrakt enligt IFRS 16 och kommit fram till att bolagets årliga värde för leasing inte är väsentligt och därför inte behöver redovisas enligt IFRS 16.

IFRS 17 Försäkringsavtal ska ersätta den befintliga standarden IFRS 4 Försäkringsavtal. Standarden förväntades ursprungligen tillämpas från och med den 1 januari 2021 men IASB beslutade preliminärt i november 2018 att senarelägga ikraftträdandet av standarden med ett år. Standarden förväntas därmed tillämpas från och med den 1 januari 2022 med ett tillhörande jämförelseår enligt samma principer. Vid övergång ska IFRS 17 tillämpas retroaktivt. Om det inte är genomförbart ska användare tillämpa en av två förenklingsmetoder: den modifierade retroaktiva metoden eller verkligt värde-metoden.

Syftet med standarden är att öka jämförbarheten och transparensen i redovisningen av försäkringsavtal. Vidare syftar standarden till att eliminera brister och motsägelser i den befintliga metodiken genom att tillhandahålla ett principbaserat regelverk för redovisning samt öka upplysningskraven. IFRS 17 förändrar värderingen och presentationen av försäkringsåtaganden.

Jämfört med nuvarande redovisningsstandard IFRS 4 är definitionen av betydande försäkringsrisk i ett försäkringsavtal i allt väsentligt densamma enligt IFRS 17. De mest väsentliga förändringarna är att försäkringsavtal ska värderas till dess nuvärde baserat på aktuella antaganden och uppskattningar som omvärderas i varje rapportperiod, samt mer omfattande krav på hur försäkringsavtal ska aggregeras och presenteras. Rapport över resultat och övrigt totalresultat kommer framgent att bestå av ett finansresultat från försäkringsavtal och ett resultat från försäkringstjänster, där intäkter redovisas i takt med att försäkringsskyddet tillhandahålls.

Avtal som initialt bedöms vara förlustavtal ska redovisas direkt i resultaträkningen. Rapport över finansiell ställning förändras till att minst inkludera tillgångar för försäkringsavtal och skulder för försäkringsavtal. I båda rapporterna ska utgivna försäkringsavtal redovisas separat från avgivna försäkringsavtal.

Den nya standarden föreskriver två redovisningsmetoder för försäkringsavtal som är aktuella för Länsförsäkringar Värmland. Länsförsäkringar Värmlands initiala bedömning är att företaget kommer använda sig av den förenklade redovisningsmetoden, premiefördelningsmetoden, i och med att löptiden för försäkringsskyddet i all väsentlighet är eller understiger ett år för försäkringsavtalen.

Premiefördelningsmetoden är kassaflödesbaserad och värderar skuld för återstående försäkringsskydd baserat på avtalade och faktiskt mottagna premier. På grund av osäkerheten kring tillämpningen av standarden i Sverige har Länsförsäkringar Värmland ännu inte analyserat de kvantitativa effekterna av IFRS 17 på företagets finansiella rapporter.

Med syfte att säkerställa implementeringen av IFRS 17 driver Länsförsäkringar Värmland ett gemensamt projekt med övriga 22 länsförsäkringsbolag inkluderande tolkningar och principval samt krav på gemensamma IT-system. Via projektet förs en aktiv dialog med Finansinspektionen genom de diskussionsmöten med branschen som Finansinspektionen initierat. Finansinspektionen har ännu inte fastställt hur implementeringen av standarden ska ske i juridisk person eller i koncernredovisningen för onoterade försäkringsföretag i Sverige.

Standarden är ännu inte antagen av EU och IASB genomför för närvarande ett arbete för att fastställa eventuella förändringar gällande utformningen av standarden.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin

verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ytterligare ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar realiserade värdeförändringar.

Den till skadeförsäkringsrörelsen överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkter f e r samt på genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f e r under året. Vid beräkningen av räntesats används en marknadsanpassad modell som bygger på ett långsiktigt antagande. Använd räntesats för de långsiktiga affärerna har sin grund utifrån diskonteringsräntan, men det allmänna riskavdraget görs ej. Räntan är beräknad efter två olika fall som baseras på medelvärdet av räntan på 7-åriga, respektive 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2014-2018, där värdet för 2018 beräknas som genomsnitt över perioden januari-augusti. Detta ger ett resultat på 0,25 procent respektive 0,75 procent som har använts.

Uppskattade bedömningar

Att upprätta de finansiella rapporterna fordrar att företagsledningen gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts. De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av byggnader och mark samt försäkringstekniska avsättningar har betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Upplysningar om värderingsmetod avseende byggnader och mark framgår av not 14. Värdering av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterbolag

Dotterbolag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att få ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

INTÄKTER

Intäkter för förmedlade bank- och livtjänster

Bolaget förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och får ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen

Länsförsäkringar Värmland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (aktier, obligationer och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i noterade aktier såsom till exempel Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Med grund i ovan redovisas därför aktier som identifieras till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar. I koncernen utgörs dessa av fordringar och likvida medel.

Redovisning av finansiella instrument

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärssdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörs-skulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när förpliktelse i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en legal rätt och en avsikt att reglera mellanhavanden netto.

För alla räntebärande instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan löper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificeras som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (till exempel courtage) för dessa instrument kostnadsförs direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 17.

REDOVISNING AV KAPITALAVKASTNING

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av den totala kapitalavkastningen förs till tekniskt resultat för försäkringsrörelsen baserat på försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkrings-tekniska avsättningar för egen räkning. Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkter f e r och på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f e r under året.

Nedskrivning av finansiella tillgångar redovisade till upplupet anskaffningsvärde

En bedömning görs per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar förlorat i värde. Om en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar har förlorat i värde görs nedskrivning bara om det finns objektiva belägg att de förlorat i värde som resultat av en eller flera händelser som inträffat.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs upp.

Värderingsprinciper

Verkligt värde definieras enligt IFRS 13 till det pris som vid värderingstidpunkten skulle erhållits vid försäljning av en tillgång eller betalats vid en överlåtelse av en skuld genom en ordnad transaktion mellan marknadsaktörer.

Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden, se not 17.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta värde.

Motsvarande värderingsprincip tillämpas också för innehav i Länsförsäkringar Fastighetsförmedling AB, Länsförsäkringar Mäklarservice AB och Humlegården Fastigheter AB.

ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar som förvärvats av koncernen redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter definieras som byggnader och mark som används i den egna verksamheten till mer än en obetydlig del.

Enligt IFRS skall reglerna i IAS 16 tillämpas för rörelsefastigheter i koncernen. Länsförsäkringar Värmland har valt att redovisa dessa enligt omvärderingsmetoden. Omvärderingsmetoden innebär att värdeförändringar till verkligt värde redovisas i övrigt totalresultat mot omvärderingsreserven i eget kapital istället för som tidigare i resultaträkningen. Vid övergången har marknadsvärdet per 1 januari 2009 satts som antaget anskaffningsvärde, vilket innebär att tidigare års värdeförändringar återfinns i balanserade vinstmedel. Avskrivningar på det omvärderade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter redovisas i enlighet med IAS 40 Förvaltningsfastigheter, då syftet med innehavet är att generera hyresintäkter och/eller värdestegring.

Förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde, där värdeförändringen redovisas i resultaträkningen. För fastigheterna, som externvärderas en gång per år, har verkligt värde beräknats enligt kassaflödesmetoden.

Fastigheternas faktiska drift- och underhållskostnader redovisas i bolagets kapitalförvaltningskostnader.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid avyttring av tillgången eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användningen eller avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttringen av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Värmland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Även i de fall ersättningen är liten i absoluta tal, är beloppet betydande i relation till det belopp som utbetalas om den försäkrade händelsen inte inträffar (då ingen ersättning utgår). Samtliga Länsförsäkringar Värmlands försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till Avsättning för ej intjänad premie och kvardröjande risker i balansräkningen. Beräkning av avsättning sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras med samma räntekurva från EIOPA som används vid solvensberäkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftkostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftkostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR-avsättning. Avsätt-

ningen inkluderar även kostnader för skadereglering. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen.

Driftkostnader

Driftkostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftkostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftkostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniskt resultat som *Kapitalavkastning kostnader*. Under Icke tekniskt resultat redovisas även driftkostnader för förmedlad affär.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten *Premier för avgiven återförsäkring*. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftkostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Rabatter

Länsbonus får de kunder som har sin boendeförsäkring hos Länsförsäkringar Värmland samt minst en privat försäkring eller vardagsekonimpaketet i Länsförsäkringar Bank AB eller en pensionsprodukt i Länsförsäkringar Liv AB. Länsbonus redovisas som en minskning av premieinkomsten.

ANDRA PRINCIPER

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital eller i övrigt totalresultat då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital respektive övrigt totalresultat. Aktuell skatt är skatt som ska betalas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas på realiserade vinster i placeringstillgångar samt skillnaden mellan redovisade och skattemässiga värden på fastigheter. I koncernen tillkommer uppskjuten skatt på obeskattade reserver. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värde på uppskjutna skattefordringar reduceras när de inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättningar till anställda

Enligt Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag ska en redogörelse för företagets ersättningar offentliggöras i samband med att årsredovisningen fastställs.

Beredning och beslut

Bolagets styrelse har inom sig utsett ett Ersättningsutskott med uppgift att ansvara för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av bolagets Riktlinje för ersättning. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande och vice ordförande samt ytterligare en ledamot ur styrelsen. Utskottets sammansättning och uppgifter regleras i arbetsordning för ersättningsutskottet.

Bolagets styrelse ska besluta om ersättnings- och övriga anställningsvillkor för vd.

Styrelsen delegerar till Ersättningsutskottet att besluta om ersättning till anställda som ingår i bolagets företagsledning och de centrala funktionerna compliance och riskhantering. Beslut om personalförmåner fattas av bolagets styrelse.

Ersättningsutskottet har ansvar för beredning och framtagande av bolagets riktlinje för ersättning.

Generella principer för ersättning

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Värmland att på ett långsiktigt och tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och motverka ett överdrivet risktagande samt överensstämma med bolagets långsiktiga intressen. Ersättningarna får inte begränsa bolagets förmåga att upprätthålla en lämplig kapitalbas.

Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden. Anställda inom bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor och ersättningarna ska därigenom vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där bolaget är verksamt.

Bolagets pensionsplaner

Bolagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Bolaget har från och med 2008 två olika pensionsplaner i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Förmånsbestämd plan för alla födda 1971 och tidigare och avgiftsbestämd plan för alla födda 1972 eller senare där den förmånsbestämda delen utgör den största kostnaden.

Utöver ovanstående gör bolaget avsättning för pensioner utöver trygghandelagens regler för de anställda som omfattas av den så kallade "62-årsregeln", vilken innebär att alla anställda födda 1955 eller tidigare har rätt att gå i pension vid 62 års ålder. Grunden för avsättningen görs med utgångspunkt från tidigare observationer och en förväntad löneutveckling.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning det är möjligt enligt svensk lagstiftning på redovisningsområdet. Den finansiella rapporteringen för moderbolaget följer Lag om årsredovisning i Försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag. FFS 2015:12 samt Rådet för finansiell rapportering, RFR 2 redovisning för juridiska personer. Då koncernen följer full IFRS kommer redovisningsprinciperna i moderbolaget till vissa delar att skilja sig från de redovisningsprinciper som tillämpas i koncernen.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärde-metoden. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förut-sättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet.

Skatter

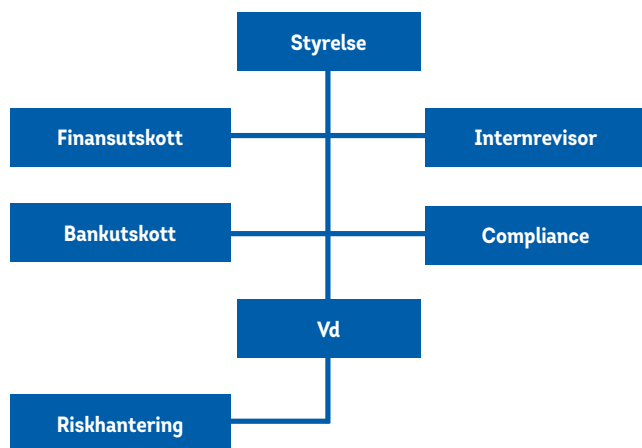
I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Inledning

Bolagets resultat beror dels på försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels placeringsverksamheten och finansiella risker. Denna not beskriver hur risker hanteras samt ger kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Syftet med Länsförsäkringar Värmlands riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra samtliga risker som företaget är exponerat för, både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att tillse att Länsförsäkringar Värmland har en betryggande solvens i förhållande till de risker företaget är exponerade för. Bolagets sätt att hantera risktagandet bygger på tydligt definierade ansvarsområden och väl fungerande processer och kan beskrivas på följande sätt.

Riskorganisation och arbetssätt

Styrelsen

Ansaret för Länsförsäkringar Värmlands riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om bolagets övergripande styrdokument, exempelvis affärsplan, policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen. Styrelsen får löpande rapportering om hur bolagets risker utvecklas via ett flertal olika rapporter. Styrelsen har även ett utskott till sitt förfogande, finansutskottet.

I finansutskottet ingår två styrelseledamöter och vd. Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen beslutat. Finansutskottet har protokollförda möten.

Internrevisor

Bolagets internrevisionsfunktion ska medverka till och kontrollera att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen. Internrevisionsfunktionen rapporterar till styrelse och vd.

Operativ organisation

I bolagets operativa riskorganisation finns förutom vd funktioner för riskhantering, regelefterlevnad och riskurval, i form av olika riskbedömningsutskott.

Riskhanteringsfunktionen är självständig och ansvarar för att bevaka, analysera, avrapportera bolagets riskexponeringar samt bidra till att utveckla företagets riskhanteringssystem. I detta ingår även att koordinera aktiviteter för identifiering, mätning, hantering och rapportering av väsentliga risker. Riskhanteringsansvarig rapporterar till styrelse och vd.

Compliancefunktionen är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden i bolaget. Compliancefunktionen rapporterar till styrelse och vd.

Aktuariefunktionen ansvarar för beräkning av försäkringstekniska avsättningar, bistår vid premieberäkningar och bidrar till bolagets ERSA-process. Även denna funktion rapporterar till styrelse och vd.

Bolagets olika riskbedömningsutskott har till uppgift att bedöma nya och befintliga risker inom skadeförsäkrings- och kreditverksamheten. Utskotten har rätt att ta egna beslut om bolaget ska acceptera en risk eller inte. Detta får dock bara ske inom de olika medlemmarnas behörigheter. Bolagets riskhanteringssystem syftar till att ge ledningen, och verksamheten som helhet, en möjlighet att på ett effektivt sätt hantera risker. Riskhanteringen är en naturlig del av verksamheten och det är hela organisationens ansvar att bidra till riskhanteringssystemet. En förutsättning för detta är att riskhanteringssystemet är väl integrerat med bolagets system för företagsstyrning.

Rapportering av risk

Styrelsen följer genom rapportering från ansvariga för affärsverksamheten, kapitalförvaltningen, aktuariefunktionen, riskhanteringsfunktionen, compliancefunktionen och funktionen för internrevision upp bolagets risker och att riskhantering fungerar väl.

Den externa rapportering avseende risk är till stor del styrd av legala krav. I Sverige är det Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporterar bolaget in uppgifter om bland annat kapitalbas och kapitalkrav till Finansinspektionen.

Bolaget mäter och kvantifierar risk i enlighet med Solvens II standardformel. I standardformeln mäts risk för följande riskkategorier: försäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala kapitalkravet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas.

Bolagets styrelse får en intern riskrapport en gång per kvartal där det framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan kapitalbasen och kapitalkravet har utvecklats.

Inför väsentlig förändring analyseras förändringens påverkan på bolagets riskprofil. Eventuella väsentliga förändringar och en analys av dess påverkan på bolagets riskprofil ingår i den kvartalsvisa interna riskrapporten.

En central och årligen återkommande aktivitet, inom ramen för riskhanteringssystemet, är bolagets Egen risk och solvensanalys (ERSA). Hur arbetet bedrivs beskrivs i bolagets Riktlinje avseende ERSA som är fastställd av styrelsen. Analysen tar utgångspunkt i bolagets riskprofil och en genomgång av bolagets samtliga väsentliga risker. Analysen är framtidsbaserad och innehåller en bedömning av om bolagets kapitalresurser är, och kommer att vara, tillräckliga i förhållande till de risker bolaget ska bära om dess affärsplan realiseras.

Skadeförsäkringsrisk

Skadeförsäkringsrisker består av premierisk, reservsättningsrisk och katastrofrisk. Innebörden i dessa begrepp och bolagets generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Premierisk

Premierisk är risken att skade- och driftkostnaderna inte täcks av premieintäkterna. Det vill säga risken för förlust på grund av ogynnsamt skadeutfall. Premierisken innehåller naturligt en genuin osäkerhet om det faktiska utfallet av varje enskilt försäkringsavtal och därmed en osäkerhet om det totala utfallet inom respektive affärsgrän.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker för att reglera inträffande skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Katastrofrisk

Bolagets verksamhetsområde är i huvudsak begränsat till Värmlands län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand- eller naturskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets-, lantbruk/skogs- och villaförsäkring) som är särskilt känslig för denna geografiska koncentration. Återförsäkring är det viktigaste instrumentet för reducering av katastrofrisk.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Bolaget tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom sjuk- och olycksfallsförsäkring, egendoms-, ansvars-, motorfordons- och trafikförsäkring samt mottagen livåterförsäkring från Länsförsäkringar Liv.

Riskhantering i försäkringsverksamheten är grundläggande i alla försäkringsbolag. En i grunden korrekt riskanpassad prissättning är nödvändig för att trygga bolagets lönsamhet på lång sikt. Precis som korrekta avsättningar för framtida skadeutbetalningar (skadereserver) vilka också har en direkt påverkan på resultatet.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte, återförsäkring, tillsammans med de övriga 22 länsbolagen i Länsförsäkringsgruppen. Hantering av riskutbytet administreras inom det gemensamt ägda bolaget Länsförsäkringar AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen – per riskslag – fastställda belopp (självbehåll), per skada, per händelse och totalt per skadeår.

Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse och i tredje hand för det totala årsresultatet. Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar AB i sin tur upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden för skadorna som omfattas av riskutbytet, sprids ut över länsbolagen och Länsförsäkringar AB, med fastställda andelar, som beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsbegränsningar (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas och omförhandlas varje år.

Skyddet för trafikskador är anpassat till begränsningarna i Trafikskadelagen. För skador som inträffat utomlands i länder med obegränsat ansvar finns en tilläggsförsäkring som ger ett obegränsat skydd. Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 8 miljarder för de 23 länsbolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans. Risken att bolaget av misstag tecknar en risk som i sin helhet eller till en del inte täcks av bolagets återförsäkringsprogram, är en processrisk och är ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken *Operativa risker*. Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga där en stor andel av utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av bolagets avsättning för oreglerade skador.

För både trafik och sjuk- och olycksfallsaffären tillkommer en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur dessa affärer belastas med kostnader.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, det vill säga en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som beskrivits ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter.

Känslighetsanalys, försäkringsrisken Tkr	Inverkan på vinst före skatt		Inverkan på eget kapital	
	2018	2017	2018	2017
1 % ökning i totalkostnadsprocent	- 6 230	- 6 200	- 4 859	- 4 836
1 % minskning i premienivån	- 4 070	- 4 012	- 3 175	- 3 129
1 % ökning i skadekostnad	- 4 617	- 4 694	- 3 601	- 3 661
10 % ökning i premier för avgiven återförsäkring	- 5 006	- 4 764	- 3 905	- 3 716

Ovanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringen i olika parametrar.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års prognoser över skadekostnaden för enskilda år ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Som för vissa affärgrenar kan ta många år innan alla skador är slutreglerade.

Tabellen nedan visar uppskattad skadekostnad för respektive år och nuvarande skattning av skadekostnaden. Av den övre delen av tabellen framgår skattningen av den totala skadekostnaden per kalenderår. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen.

Skadekostnad före återförsäkring, brutto (Tkr)

Skadeår	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Uppskattad skadekostnad:											
- i slutet av skadeåret	294 448	330 016	278 120	302 948	350 510	406 831	425 350	507 860	451 390	465 750	
- ett år senare	279 621	337 752	280 408	303 548	366 365	435 863	436 917	494 869	452 299		
- två år senare	270 409	332 003	267 277	303 118	364 458	431 625	437 597	474 852			
- tre år senare	270 467	322 309	262 194	306 320	342 801	445 831	434 925				
- fyra år senare	261 497	320 036	263 505	306 289	342 675	435 885					
- fem år senare	267 212	320 501	269 784	306 331	337 779						
- sex år senare	267 212	318 962	271 069	306 137							
- sju år senare	271 318	319 799	268 366								
- åtta år senare	273 606	318 067									
- nio år senare	271 249										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	271 249	318 067	268 366	306 137	337 779	435 885	434 925	474 852	452 299	465 750	
Totalt utbetalt	235 442	293 947	238 663	267 613	302 984	390 240	387 386	418 006	356 961	234 132	
Summa kvarstående skadekostnad	35 807	24 120	29 702	38 524	34 794	45 645	47 539	56 846	95 338	231 618	639 935
Avsättning avseende skadeår 2009 och tidigare											280 907
Avsättning skadelivräntor											179 664
Total avsättning i balansräkningen brutto (exklusive skadebehandlingsreserv)											1 100 506

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisk avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Länsförsäkringar Värmland utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livfallsrisk, driftkostnadsrisk och omprövningsrisk. Länsförsäkringar Värmland exponeras för dessa risker dels via bolagets egna skadelivräntor, dels via mottagen återförsäkring där bolaget tar emot motsvarande risker i skadelivräntor tillhörande Länsförsäkringar Sak.

Livfallsrisk är risken för förlust till följd av att de försäkrade lever längre än vad som antagits och utgör därmed en risk i bolagets skadelivränterörelse där åtagandet utgörs av livsvarigt löfte om utbetalningar. Risker hanteras genom en kontinuerlig uppföljning av dödligheten inom Länsförsäkringsgruppens skadelivräntebestand samt genom spridning av risken för ändrade dödlighetsantaganden genom intern återförsäkring.

Marknadsrisk (finansiell risk)

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och fastighetspriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar, skulder samt det redovisade värdet på diskonterade försäkringstekniska avsättningar. Marknadsrisken är risken för förlust då verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser.

För Länsförsäkringar Värmlands del är det aktiekurs-, fastighets- och ränterisk som är de mest påtagliga riskerna.

Bolaget har policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen som beskriver hur bolaget ska placera sina tillgångar och till vilken risk detta får ske. Policies revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera en så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet.

Försäkringstekniska avsättningar täcks i huvudsak av räntebärande placeringar.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är koncernens enskilt största marknadsrisk. Totalt har koncernen en aktieexponering på 1 357 (1 093) Mkr, i detta innehav ingår aktier i Länsförsäkringar AB. Aktieportföljen, utöver innehavet i Länsförsäkringar AB, uppgår till 789 Mkr.

Bolaget försöker minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika branscher och geografiska regioner. Aktiernas sammansättning framgår av not 16.

Känslighetsanalys, aktiekursrisk

Inverkan på vinst före skatt, Mkr	2018	2017
Kursnedgång på aktier med 10 %	-135,7	-109,3
Kursuppgång på aktier med 10 %	135,7	109,3

Känslighetsanalys, aktiekursrisk

Inverkan på eget kapital, Mkr	2018	2017
Kursnedgång på aktier med 10 %	-105,8	-85,3
Kursuppgång på aktier med 10 %	105,8	85,3

Valutakursrisk

Bolaget har placeringstillgångar i fonder som i sin tur placerar i utlandet. Värdet på dessa uppgår till 328,4 (278,9) Mkr. Den största delen av exponeringen finns i USA och Euroländerna. Maximalt 7 procent av de totala placeringstillgångarna får vara placerade i annan valuta än svenska kronor. Valutasäkring för att minska valutarisken är tillåten.

Känslighetsanalys, valutarisk

Inverkan på resultat före skatt, Mkr	2018	2017
10 % nedgång i valutakurser	-32,8	-27,9

Ränterisk

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 767,8 (552,1) Mkr. Dessa tillgångar består av realränteobligationer och räntebärande fonder, vilket motsvarar bolagets policy.

Koncernen har räntebärande finansiella skulder i form av lån till externa långivare med fastigheterna som säkerhet som på balansdagen uppgår till 11,8 (11,8) Mkr.

Känslighetsanalys, ränterisk

Inverkan på vinst före skatt, Mkr	2018	2017
Ränteuppgång med 1 %	6,9	10,5
Räntenedgång med 1 %	-10,5	-13,3

Känslighetsanalys, ränterisk

Inverkan på eget kapital, Mkr	2018	2017
Ränteuppgång med 1 %	5,4	8,2
Räntenedgång med 1 %	-8,2	-10,4

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafik- och olycksfallsförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador (netto) i trafik- och olycksfallsaffären till 264,9 (268,2) Mkr. Den ackumulerade diskonterings-effekten, det vill säga skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver (brutto) uppgår till 10,2 (16,1) Mkr.

Spreadrisk

Spreadrisk är risken för förlust till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor. Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha.

Fastighetsrisk

Koncernen har en exponering i fastigheter som uppgår till totalt 258,1 (248,9) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. Fastigheterna finns på en fungerande marknad i centrala Karlstad och en årlig marknadsvärdering sker av extern part.

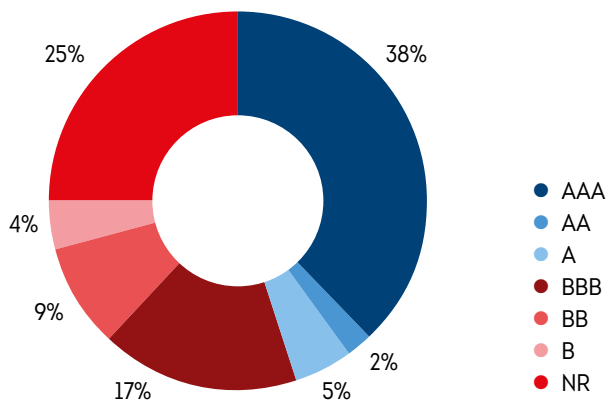
Känslighetsanalys, fastighetsrisk

Inverkan på resultat före skatt, Mkr	2018	2017
Avkastningskravet ökar med 0,5 %	-14,1	-12,2
Avkastningskravet minskar med 0,5 %	+16,6	+14,2

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget fastställt vilken den lägsta kreditvärdering en emittent ska ha. Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Bolaget har på balansdagen 235,5 (279,9) Mkr i återförsäkrarens andel av oreglerade skador. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Rating räntebärande placeringar

Rating återförsäkringsfordringar	Andel 2018	Andel 2017
AA	36,6%	38,5%
A	61,9%	59,0%
BBB	0,0%	0,0%
Saknar rating	1,5%	2,5%

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade. Bolaget har i form av innehavet i Länsförsäkringar AB en aktiepost som kan sägas utgöra en koncentrationsrisk, men Länsförsäkringar AB i sin tur är en koncern med diversifierad verksamhet inom bank och försäkring. Bolagets strävan avseende övriga innehav är att ha väldiversifierad placeringsportfölj. Detta säkerställs genom uppsatta limitnivåer för enskilda emittenter, mellan tillgångsslag och geografiska marknad.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För bolaget är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller.

Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 100 miljoner kronor. Utöver detta finns möjlighet att med kort varsel göra större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska avsättningar

Tkr	Redovisat värde			Kassaflöden			
	Totalt	Varav utan kontraktssenliga förfall	Varav med kontraktssenliga förfall	< 3 mån	3 mån-1 år	1 år-5 år	> 5 år
Finansiella tillgångar	2 124 935	2 001 160	123 775	0	0	26 923	96 852
Försäkringstekniska avsättningar f e r	912 683	912 683	-	-	92 941	430 949	388 792

Tabellen visar en analys av kassaflödet där de finansiella tillgångarna delas in i kontrakt med kända kassaflöden och kontrakt där flöden inte är kända. Dessutom visar tabellen även det förväntade kassaflödet för bolagets försäkringstekniska avsättningar.

Affärsrisk

Avser risk för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels interna händelser men även externa händelser som konsument- eller konkurrentbeteende. Bolaget arbetar därför kontinuerligt med bevakning av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter. Inom ramen för arbetet med bolagets långsiktiga strategiska plan och mer kortsiktiga verksamhetsplan identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledning och styrelse. Händelser som inte kan förutses leder till ytterligare behandling på lednings- och styrelsenivå, när behov av det uppkommer. Som generell princip gäller att den som ansvarar för en del av verksamheten också ansvarar för de riskerna som kan uppkomma, detta gäller även för affärsriskerna. I bolagets egna ERSA utgör de identifierade affärsriskerna en input vid framtagandet av bolagets negativa scenarier (stresser).

Operativa risker

En viktig del av bolagets riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för bolagets riskanalys, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar.

Bolagets funktioner för riskhantering, compliance och internrevision har som tidigare nämnts bland annat till uppgift att på olika sätt hjälpa till att identifiera och granska bolagets operativa risker.

Risk i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller bolaget en provision. Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad eftersom annullationsansvar bara är treårigt.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att bolaget ska stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank.

Risker i övrig verksamhet i förhållande till avsättningar och eventualförpliktelser bedöms inte föreligga.

Not 3	Premieinkomst
--------------	----------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Direkt försäkring i Sverige	632 016	626 976	632 247	627 195
Mottagen återförsäkring	46 273	41 730	46 273	41 730
Summa premieinkomst	678 289	668 706	678 520	668 925

Not 4	Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen
--------------	---

Tkr	2018	2017
Överförd kapitalavkastning	8 551	3 142
Räntesatser, procent		
Avsättning för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	0,25 %	0,50 %
Avsättning för olycksfallsförsäkring med lång avvecklingstid	0,75 %	0,75 %
Avsättning för försäkring med kort avvecklingstid	0,10 %	0,10 %

I not 1 redogörs hur "överförd kapitalavkastning" har beräknats.

Not 5	Utbetalda ersättningar
--------------	-------------------------------

Tkr	2018			2017		
	Före avgiven återförsäkring	Återförsäkrarens andel	Försäkringsersättningar, f e r	Före avgiven återförsäkring	Återförsäkrarens andel	Försäkringsersättningar, f e r
Utbetalda försäkringsersättningar	-478 845	55 755	-423 091	-423 710	48 683	-375 027
Skaderegleringskostnader	-37 848	0	-37 848	-40 028	0	-40 028
Utbetalda försäkringsersättningar	-516 694	55 755	-460 939	-463 738	48 683	-415 055

Not 6	Driftkostnader
--------------	-----------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Anskaffningskostnader	-74 369	-68 644	-74 369	-68 644
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	2 004	3 674	2 004	3 674
Administrationskostnader	-34 354	-41 001	-36 254	-42 701
Provisioner i avgiven återförsäkring	0	0	0	0
Summa driftkostnader	-106 719	-105 971	-108 620	-107 671
Totala driftkostnader före funktionsindelning				
Kostnadsslagsindelning				
Personalkostnader	-85 090	-81 010	-85 090	-81 010
Lokalkostnader	-8 199	-8 074	-8 199	-8 074
Avskrivningar	-3 617	-3 617	-1 699	-1 440
Övrigt	-86 890	-88 404	-90 708	-92 281
Summa totala driftkostnader före funktionsindelning	-183 796	-181 105	-185 696	-182 805
Avgår				
Driftkostnad för finans och fastighet	-3 634	-2 082	-3 634	-2 082
Kostnader för förmedlad affär	-35 595	-33 024	-35 595	-33 024
Skaderegleringskostnader	-37 848	-40 028	-37 848	-40 028
Summa övriga driftkostnader	-77 077	-75 134	-77 077	-75 134
Driftkostnader i sakförsäkringsrörelsen	-106 719	-105 971	-108 620	-107 671

Not 7 TFF

Trafikförsäkringsföreningsföreningen (TFF) är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF.

Driftkostnaderna och skaderegleringskostnaderna hos TFF överstiger regelmässigt intäkter och det uppkommer årligen ett nettounderskott. Av regler i trafikskadelagen följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera nettounderskottet. Länsförsäkringsgruppens andel är cirka 40 procent av totalt belopp att finansiera.

För Länsförsäkringar Värmlands del beräknas kostnaderna 2018 till 2 498 (3 271) Tkr.

Not 8 Kapitalavkastning

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>				
Hysesintäkter från byggnader och mark	18 265	17 943	-	-
Utdelning på aktier och andelar	8 294	1 491	8 294	1 491
Ränteintäkter m m				
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 440	4 157	4 820	5 305
- övriga ränteintäkter	24	14	0	0
- valutakursvinst, brutto	294	0	294	0
Realisationsvinster				
- aktier och andelar	42 114	0	42 114	0
Summa kapitalavkastning, intäkter	72 430	23 605	55 521	6 796
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>				
Kapitalförvaltningskostnader	-3 633	-2 097	-3 634	-2 097
Fastighetsskatt	-1 521	-1 532	-6	0
Driftkostnader fastigheter	-6 150	-6 683	-	-
Räntekostnader				
- fastighetslån	-34	-25	-	-
- valutakursförlust, brutto	-484	0	-484	0
- övriga räntekostnader	-66	0	-66	0
Reaförluster placeringstillgångar				
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1 212	-	-1 212	-
Summa kapitalavkastning, kostnader	-13 100	-10 338	-5 401	-2 097

Not 9 Orealiserade vinster och förluster placeringstillgångar

Tkr	Koncernen				Moderbolaget			
	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster		Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
<i>Orealiserade resultat</i>								
- byggnader och mark	4 000	-743	-	-	-	-	-	-
- aktier och andelar	9 004	108 722	-47 453	-569	0	95 868	-47 453	-569
- räntebärande värdepapper	1 384	1 441	-4 677	-748	1 384	1 441	-4 677	-748
Summa orealiserade vinster och förluster	14 388	109 420	-52 130	-1 317	1 384	97 309	-52 130	-1 317

Not 10 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

KONCERNEN 2018 - Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	11 958	-	-	-	11 958
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-782	-	-	-	-782
Summa	11 177	0	0	0	11 177

Finansiella skulder, Tkr	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Fastighetslån	-	-34	-34
Summa	0	-34	-34

MODERBOLAGET 2018 - Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	2 954	-	-	-	2 954
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	609	-	-	-	609
Summa	3 563	0	0	0	3 563

Finansiella skulder, Tkr	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Fastighetslån	-	0	0
Summa	0	0	0

KONCERNEN 2017 - Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	110 792	-	-	-	110 792
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 441	-	-	-	3 441
Summa	114 233	0	0	0	114 233

Finansiella skulder, Tkr	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Fastighetslån	-	-25	-25
Summa	0	-25	-25

MODERBOLAGET 2017 - Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	97 938	-	-	-	97 938
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 882	-	-	-	4 882
Summa	102 820	0	0	0	102 820

Finansiella skulder, Tkr	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Fastighetslån	-	0	0
Summa	0	0	0

Not 11 **Övriga intäkter och kostnader**

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
<i>Övriga intäkter</i>				
Intäkter avseende förmedlad affär Bank	30 497	29 850	30 497	29 850
Intäkter avseende förmedlad affär Liv	9 113	6 704	9 113	6 704
Summa övriga intäkter	39 611	36 554	39 611	36 554
<i>Övriga kostnader</i>				
Kostnader avseende förmedlad affär Bank	-30 196	-27 032	-30 196	-27 032
Kostnader avseende förmedlad affär Liv	-5 399	-5 991	-5 399	-5 991
Summa övriga kostnader	-35 595	-33 023	-35 595	-33 023
Summa övriga intäkter och kostnader	4 016	3 531	4 016	3 531

Not 12 Skatt på årets resultat

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
<i>Aktuell skattekostnad</i>				
Periodens skattekostnad	-16 592	-6 827	-13 962	-4 531
Tidigare års skattekostnad	-17	0	-17	0
Summa aktuell skattekostnad	-16 609	-6 827	-13 979	-4 531
Uppskjuten skattekostnad pensionsskuld	-202	-462	-202	-462
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	11 421	-21 028	11 178	-21 243
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-2 266	2 112	0	0
Effekt av ändrad skattesats	7 733	0	7 750	0
Summa uppskjuten skattekostnad	16 687	-19 378	18 727	-21 705
Summa skatt på årets resultat	78	-26 205	4 748	-26 236

Avstämning av effektiv skatt

Koncernen

Tkr	2018	2017
Resultat före skatt	42 678	127 535
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget (22.0%)	-9 389	-28 058
Tidigare års skatt	-17	0
Ej avdragsgilla kostnader	-11 549	-377
Ej skattepliktiga intäkter	11 783	2 936
Ej redovisade kostnader	2 266	0
Ej redovisade intäkter	-748	-706
Effekt av ändrad skattesats	7 733	0
Redovisad effektiv skatt	-0,2 %	20,5 %
	78	-26 205

Skattefordringar och -skulder

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
<i>Aktuell skatteskuld/fordran</i>				
Periodens skatteskuld/fordran	3 438	-3 041	2 661	-3 302
Tidigare års skatteskuld/fordran	0	0	0	-282
Summa aktuell skatteskuld/fordran	3 438	-3 041	2 661	-3 584
Uppskjuten skattefordran avseende pensionsskuld	-40	-297	-40	-297
Uppskjuten skatteskuld				
- byggnader och mark	29 259	27 085	0	0
- realiserade vinster	121 791	132 969	121 791	132 969
Uppskjuten skatteskuld på obeskattade reserver	112 571	110 305	0	0
Effekt av ändrad skattesats	-9 138	0	-7 750	0
Summa uppskjuten skatteskuld/fordran	254 443	270 062	114 000	132 672
Summa skatteskuld	257 881	267 021	116 662	129 088

Uppskjuten skatt har beräknats efter 20,6 procent. Förändringen mellan åren har redovisats som uppskjuten skattekostnad eller uppskjuten skatteintäkt.

Moderbolaget

Tkr	2018	2017
Resultat före skatt	7 794	114 874
Skatt enligt gällande skattesats för moderbolaget (22.0%)	-1 715	-25 272
Tidigare års skatt	-17	0
Ej avdragsgilla kostnader	-11 509	-327
Ej skattepliktiga intäkter	10 977	59
Ej redovisade intäkter	0	0
Ej redovisade kostnader	-738	-696
Effekt av ändrad skattesats	7 750	0
Redovisad effektiv skatt	-60,9%	22,8 %
	4 748	-26 236

Not 13 Immateriella tillgångar

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	5 220	0	5 220	0
Årets anskaffningar	0	5 220	0	5 220
Utgående anskaffningsvärde	5 220	5 220	5 220	5 220
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 044	0	-1 044	0
Årets avskrivningar	-1 044	-1 044	-1 044	-1 044
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 088	-1 044	-2 088	-1 044
Summa immateriella tillgångar	3 132	4 176	3 132	4 176

Immateriell tillgång avser förvärvad sjuk- och olycksfallsaffär.

Not 14 Byggnader och mark

Koncernen 2018				Koncernen 2017			
Tkr	Förvaltningsfastigheter	Rörelsefastigheter	Totalt	Tkr	Förvaltningsfastigheter	Rörelsefastigheter	Totalt
Ingående verkligt värde 2018-01-01	106 886	142 000	248 886	Ingående verkligt värde 2017-01-01	106 886	142 000	248 886
Anskaffningsvärde	87 377	112 951	200 328	Anskaffningsvärde	86 635	112 951	199 586
Investeringar i fastigheterna	93	104	197	Investeringar i fastigheterna	742	0	742
Omklassificeringar	-945	945	0	Årets avskrivningar	0	-2 319	-2 319
Årets avskrivningar	0	-2 414	-2 414	Ackumulerade avskrivningar	0	-25 460	-25 460
Ackumulerade avskrivningar	0	-27 874	-27 874	Orealiserad värdeförändring	19 509	54 509	74 018
Orealiserad värdeförändring	23 475	61 959	85 434	Utgående verkligt värde 2017-12-31	106 886	142 000	248 886
Utgående verkligt värde 2018-12-31	110 000	148 085	258 085				

Fastigheterna, förutom fritidshuset, ligger i centrala Karlstad. Fritidshuset för personalen ligger i Torsby kommun.

Värderingsmetod

Vid värderingen beaktas nuvärdesberäknade årliga kassaflöden samt ett nuvärdeberäknat restvärde vid kalkylperiodens slut. Värdering har utförts av oberoende värderingsman. Använt avkastningskrav vid beräkningarna är 6,2 procent till 6,3 procent.

I moderbolaget redovisas fastigheter som rörelsefastighet.

Antaganden vid värdering till verkligt värde	2018	2017
Hysesintäkter	24 152	24 105
Kalkylränta vid diskontering, procent	8,1-8,3 %	8,3-8,5 %
Direktavkastningskrav, procent	6,2-6,3 %	6,3-6,5 %
Byggnader och mark, Moderbolaget		
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	314	314
Aktivering förbättring	0	0
Vid årets slut	314	314
Ackumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	631	631
Värdejustering	140	0
Vid årets slut	771	631
Totalt värde byggnader och mark	1 085	945

Not 15 Aktier och andelar i koncernbolag

Innehav i dotterföretag	Antal	Ägarandel %	Bokfört värde	Eget kapital	Säte	Resultat senast upprättade bokslut
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB	83 500	100	10 020	83 094	Karlstad	9 645
Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB	1	2	2	200	Karlstad	0
Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB	1 000	100	110 467	110 465	Karlstad	0
Summa aktier och andelar			120 489			

Not 16 Andra finansiella placeringstillgångar

	2018		2017	
Anskaffningsvärden och verkliga värden, Moderbolaget Tkr	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Aktier och andelar	642 901	1 190 016	425 285	1 020 189
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	762 208	767 784	543 223	552 091
Summa	1 405 108	1 957 800	968 508	1 572 280
Noterade svenska aktier	19 011	46 558	19 011	50 970
<i>Onoterade aktier och andelar</i>				
Länsförsäkringar AB	166 743	568 018	166 743	516 676
Övriga noterade aktier och andelar	2 360	3 313	2 360	3 249
Summa onoterade svenska aktier och andelar	169 103	571 331	169 103	519 925
<i>Noterade andelar i aktiefonder</i>				
Svenska aktiefonder	187 803	242 820	75 864	170 392
Utländska aktiefonder	266 984	329 306	161 308	278 901
Summa noterade andelar i aktiefonder	454 786	572 126	237 171	449 294
Totalt aktier och andelar i moderbolaget	642 901	1 190 016	425 285	1 020 189
Tillkommer aktier i koncernen				
Humlegården Fastigheter AB (Onoterad aktie)	110 367	167 135	25 016	72 780
Summa aktier och andelar i koncernen	753 268	1 357 151	450 301	1 092 969

Upplupet anskaffningsvärde och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper i moderbolaget/koncernen.

Anskaffningsvärden och verkliga värden på obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2018		2017	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Noterade obligationer och andra räntebärande papper				
Räntebärande fonder	643 052	644 009	374 066	377 930
Statens Realränteobligationer	119 156	123 775	119 156	123 954
Förlagslån Länsförsäkringar Bank	0	0	50 000	50 207
Summa svenska värdepapper	762 208	767 784	543 222	552 091

KONCERNEN 2018 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar	1 357 151	-	1 357 151	1 357 151
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	767 784	-	767 784	767 784
Lån	-	-	-	-
Övriga fordringar	-	25 338	25 338	25 338
Kassa och bank	-	361 952	361 952	361 952
Upplupna ränte- och hyresintäkter	-	258	258	258
Summa	2 124 935	387 548	2 512 483	2 512 483

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	36 820	36 820
Summa	36 820	36 820

MODERBOLAGET 2018 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar	1 190 016	-	1 190 016	1 190 016
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	767 784	-	767 784	767 784
Lån	-	69 000	69 000	69 000
Övriga fordringar	-	25 335	25 335	25 335
Kassa och bank	-	331 939	331 939	331 939
Upplupna ränte- och hyresintäkter	-	258	258	258
Summa	1 957 800	426 532	2 384 332	2 384 332

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	34 094	34 094
Summa	34 094	34 094

KONCERNEN 2017 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar	1 092 969	-	1 092 969	1 092 969
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	552 091	-	552 091	552 091
Lån	-	-	-	-
Övriga fordringar	-	26 013	26 013	26 013
Kassa och bank	-	767 109	767 109	767 109
Upplupna ränte- och hyresintäkter	-	252	252	252
Summa	1 645 060	793 374	2 438 434	2 438 434

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	35 648	35 648
Summa	35 648	35 648

MODERBOLAGET 2017 – finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen

Finansiella tillgångar, Tkr	Via identifiering	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Summa verkligt värde
Aktier och andelar	1 020 189	-	1 020 189	1 020 189
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	552 091	-	552 091	552 091
Lån	-	69 000	69 000	69 000
Övriga fordringar	-	25 838	25 838	25 838
Kassa och bank	-	749 109	749 109	749 109
Upplupna ränte- och hyresintäkter	-	252	252	252
Summa	1 572 280	844 199	2 416 479	2 416 479

Finansiella skulder, Tkr	Övriga skulder	Summa
Övriga skulder	34 294	34 294
Summa	34 294	34 294

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelningen av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1 Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2 Utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3 Utifrån indata som inte är observerbar på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen. Tillgångarna i LFAB består huvudsakligen av värdet på aktierna i dotterbolagen och det är i dotterbolagen som koncernens resultat huvudsakligen uppstår.

Humlegården Fastigheter AB värderas till substansvärde. Substansvärdet består av koncernens egna kapital plus övervärdet i fastigheter, övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag, detta görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerar normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och använts.

Länsförsäkringar Värmland gör i vart och ett av fallen en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

KONCERNEN 2018

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	618 685	-	738 466	1 357 151
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	767 784	-	-	767 784
Summa	1 386 469	0	738 466	2 124 935
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	36 820	-	-	36 820
Summa	36 820	0	0	36 820

MODERBOLAGET 2018

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	618 685	-	571 331	1 190 016
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	767 784	-	-	767 784
Summa	1 386 469	0	571 331	1 957 800
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	34 094	-	-	34 094
Summa	34 094	0	0	34 094

KONCERNEN 2017

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	500 264	-	592 705	1 092 969
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	552 091	-	-	552 091
Summa	1 052 355	0	592 705	1 645 060
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	35 648	-	-	35 648
Summa	35 648	0	0	35 648

MODERBOLAGET 2017

Tkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar	500 264	-	519 925	1 020 189
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	552 091	-	-	552 091
Summa	1 052 355	0	519 925	1 572 280
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Övriga skulder	27 075	-	-	27 075
Summa	27 075	0	0	27 075

Not 18 Fordringar avseende direkt försäkring		
Tkr	2018	2017
Fordringar hos försäkringstagare	192 847	193 850
Fordringar hos försäkringsföretag	8 822	19 574
Summa fordringar avseende direkt försäkring	201 669	213 424

Not 19 Materiella tillgångar				
	Koncernen		Moderbolaget	
Tkr	2018	2017	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	32 502	32 502	32 301	32 301
Årets anskaffningar	1 386	0	1 386	0
Utrangeringar	0	0	0	0
Utgående anskaffningsvärde	33 888	32 502	33 687	32 301
Ingående ack. avskrivningar	-30 852	-30 441	-30 657	-30 262
Årets avskrivningar	-661	-411	-655	-396
Utrangeringar	0	0	0	0
Utgående ack. avskrivningar	-31 513	-30 852	-31 312	-30 657
Summa materiella tillgångar	2 375	1 650	2 375	1 644

Not 20 Upplupna ränte- och hyresintäkter		
Moderbolaget, Tkr	2018	2017
Upplupna ränteintäkter	258	252
Summa upplupna ränte- och hyresintäkter	258	252

Not 21 Förutbetalda anskaffningskostnader		
Tkr	2018	2017
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	19 324	15 650
Årets avsättning	21 328	19 324
Årets avskrivning	-19 324	-15 650
Förutbetalda anskaffningskostnader vid årets utgång	21 328	19 324
Anskaffningskostnader med avskrivningstid inom ett år	21 328	19 324

Not 22 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		
Tkr	2018	2017
<i>Avsättning för ej intjänade premier</i>		
Ingående balans	278 724	268 888
Premieinkomst	678 289	668 706
Intjänade premier under perioden	-673 079	-658 870
Årets avsättning	0	0
Utgående balans	283 934	278 724
<i>Avsättning för kvardröjande risk</i>		
Ingående balans	0	0
Premieinkomst	0	0
Intjänade premier under perioden	0	0
Årets avsättning	0	0
Totalt		
Ingående balans	278 724	268 888
Premieinkomst	678 289	668 706
Intjänade premier under perioden	-673 079	-658 870
Årets avsättning	0	0
Utgående balans	283 934	278 724

Not 23	Avsättning för oregrerade skador
---------------	---

Tkr	2018			2017		
	Brutto	Avgiven	Netto	Brutto	Avgiven	Netto
IB rapporterade skador	575 840	-125 758	450 082	580 382	-164 539	415 843
IB inträffade men ej rapporterade skador	568 641	-154 195	414 446	544 300	-143 767	400 533
Avsättning för skaderegleringskostnad	35 210	0	35 210	29 064	0	29 064
Ingående balans	1 179 691	-279 953	899 738	1 153 746	-308 306	845 440
Kostnad för skador som inträffat under innevarande år	503 204	-13 890	489 314	492 448	-9 111	483 337
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-516 694	55 755	-460 939	-463 738	48 683	-415 055
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat tidigare år (avvecklingsresultat)	-30 162	2 577	-27 585	-2 765	-11 219	-13 984
Utgående balans	1 136 039	-235 512	900 527	1 179 691	-279 953	899 738
<i>Utgående balans består av:</i>						
UB Rapporterade skador	527 656	-71 990	455 666	575 840	-125 758	450 082
UB Inträffade ej rapporterade skador	572 851	-163 523	409 328	568 641	-154 195	414 446
Avsättning skaderegleringskostnad	35 533	0	35 533	35 210	0	35 210

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,05 procent.

För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,20 procent, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 0,60 procent, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

Not 24	Återbäring
---------------	-------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Ingående balans återbäring	30 000	0	30 000	0
Under perioden reglerad återbäring	-499	-	-499	-
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	35 000	30 000	35 000	30 000
Summa avsatt för återbäring	64 501	30 000	64 501	30 000

Not 25	Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser
---------------	--

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Avsättning för personal födda 1955 och tidigare som enligt avtal har möjlighet att gå i pension från 62 års ålder	600	1 200	600	1 200
Summa avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	600	1 200	600	1 200

Not 26	Övriga skulder
---------------	-----------------------

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Leverantörsskulder	12 042	7 515	10 480	7 219
Trafikpremieskatt	18 281	21 430	18 281	21 430
Övriga skulder	6 497	6 703	5 332	5 645
Summa övriga skulder	36 820	35 648	34 094	34 294

Not 27	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter
---------------	---

Tkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2018	2017	2018	2017
Förutbetalda premier	62 021	65 546	62 021	65 546
Upplupna löner och sociala avgifter	12 696	10 116	12 696	10 116
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7 548	19 044	5 632	15 627
Summa upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	82 265	94 706	80 349	91 289

Not 28	Eventualförpliktelser
---------------	------------------------------

Tkr	2018	2017
Eventualförpliktelse som bolagsman i Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB	2 631	2 151
Summa eventualförpliktelser	2 631	2 151

Not 29	Närstående
---------------	-------------------

Närstående relationer

Med närstående avses både juridiska och fysiska personer enligt definitionen i IAS24. Samtliga av Länsförsäkringar Värmlands dotterbolag bedöms därav som närstående, se not 15.

Vidare betraktas ledningsgrupp och styrelseledamöter som närstående (för närmare upplysning om transaktioner med ledningsgrupp och styrelseledamöter, se not 30).

Transaktioner med närstående ska hanteras på affärsmässiga villkor som all annan verksamhet inom bolaget. Ingen av transaktionerna med närstående har till sin karaktär, villkor eller ekonomiska innebörd varit ovanlig eller på annat sätt inte varit affärsmässigt genomförd.

Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och Länsförsäkringar Värmland Fastigheter HB	2018	2017
<i>Sammanställning över närståendetransaktioner</i>		
Försäljning av varor och tjänster till närstående	1 052	900
Inköp av varor och tjänster från närstående	5 857	5 768
Övrigt (räntor och utdelning)	1 380	1 148
<i>Fordringar och skulder på närstående</i>		
Fordringar på närstående per 31 december	69 000	69 000

Löner, ersättningar och sociala kostnader har utgått enligt följande:	Styrelse och verkställande direktör		Tjänstemän		Ombud		Totalt	Totalt
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Tkr								
Löner och ersättningar	2 611	3 237	51 805	47 261	1 016	1 549	55 431	52 047
Sociala avgifter	1 670	2 253	24 900	24 322	234	370	26 804	26 945
varav pensionsavgifter	684	994	8 998	9 301	0	0	9 682	10 295
Summa	4 281	5 490	76 705	71 583	1 250	1 919	82 236	78 992

Ersättningar till ledande befattningshavare	Grundlön/arvode		Pensionskostnad		Summa	
Tkr	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Verkställande direktör Ulrika Obstfelder Petersson	1 875	1 260	684	435	2 558	1 695
Fd verkställande direktör Ulf W Eriksson	0	1 284	0	560	0	1 844
Styrelsens ordförande Eva Julin Dombrowe	191	131	0	0	191	131
Styrelsens vice ordförande Jakob Larsson	122	86	0	0	122	86
Styrelseledamot Patrik Sandin	138	243	0	0	138	243
Styrelseledamot Anders Folkesson	90	93	0	0	90	93
Styrelseledamot Christina Lundqvist-Viklund	52	71	0	0	52	71
Styrelseledamot Ralf Lyxell	66	0	0	0	66	0
Styrelseledamot Caisa Andersson	78	46	0	0	78	46
Fd styrelseledamot Erik Eriksson	0	23	0	0	0	23
Andra ledande befattningshavare (7 st)	5 209	4 114	2 056	1 818	7 265	5 932
Summa	7 820	7 351	2 740	2 813	10 560	10 164

Ersättningprinciper

Till styrelsens ordförande och fem av bolagsstämman valda ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.
Till styrelsens ordförande utgår ett årsarvode på 230 000 kr, därutöver inget arvode som till exempel dagarvode. Till vice ordförande utgår ett årsarvode på 80 000 kr samt sammanträdesarvode.
Till ordinarie styrelseledamot utgår ett årsarvode på 40 000 kr samt sammanträdesarvode.
Sammanträdesarvode uppgår till 3 000 kr/sammanträde. De två personalrepresentanterna erhåller inte styrelsearvode.
Ersättning till verkställande direktören utgörs av grundlön samt pension. Till andra ledande befattningshavare utgörs ersättningar av grundlön.
Med andra ledande befattningshavare avses de personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning.

Provisionsbaserad ersättning

För viss säljande personal som arbetar med sak- och livförsäkring utgår prestationsbaserad rörlig ersättning. Ingen rörlig ersättning utgår till övriga anställda.
Från och med 2019 finns ingen säljande personal med prestationsbaserad rörlig ersättning.

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktör är 65 år. Pensionen är avgiftsbestämd. Pensionspremien ska uppgå till 35 procent av månadslönen. Övriga ledande befattningshavare följer pensionsavtalet mellan FAO och FORENA.

Avgångsvederlag

I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till verkställande direktör, förutom lön under uppsägningstiden, en årslön som avgångsvederlag.
Vid egen uppsägning gäller sex månaders uppsägningstid för verkställande direktören.
För andra ledande befattningshavare utgår inget avgångsvederlag utan anställningsavtalet följer kollektivavtalet.

Medeltal anställda	Styrelse och verkställande direktör		Anställda	
	2018	2017	2018*	2017
Män	5	5	55	49
Kvinnor	4	4	56	49
Totalt	9	9	111	98

* Från och med 2018 inkluderas provanställda medarbetare.

Medeltal ombud	2018	2017
Fritidssäljare	4	5
Specialombud	59**	77

** Vid årsskiftet 2018-2019 har en genomgång av antalet specialombud gjorts, därav skillnaden mot förra rapporteringen.

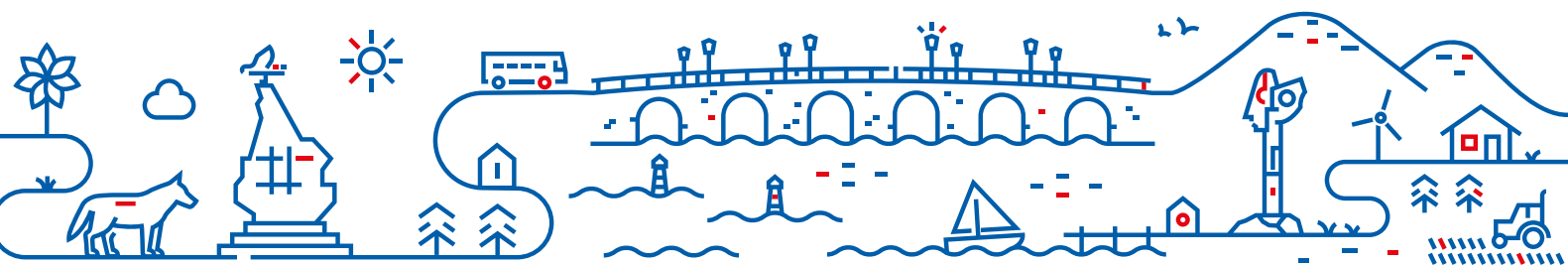
Not 31 Arvoden och kostnadsersättningar till revisorer		Koncernen		Moderbolaget	
Tkr		2018	2017	2018	2017
PWC					
Revisionsverksamhet		501	535	501	535
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		49	201	49	201
Skatterådgivning		0	77	0	77
Summa arvoden till revisorer		550	813	550	813

Not 32 Förslag till behandling av vinst	
---	--

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att årets vinst, kronor 12 542 585, jämte balanserad vinst, kronor 740 678 443, totalt kronor 753 221 028 överföres i ny räkning.
Samtidigt föreslås att moderbolagets och koncernens resultat- och balansräkning fastställs.

FÖRSÄKRINGSKLASSER

Tkr	Totalt 2018	Olycksfall och sjukdom	Motorfordon ansvar mot tredje man	Motorfordon övriga klasser	Brand- och annan egen- domsskada	Allmän ansvarighet	Rätts- skydd	Summa direkt försäkring	Mottagen åter- försäkring
Premieinkomst, brutto	678 520	13 500	106 182	178 822	306 694	15 429	11 621	632 248	46 273
Premieintäkt, brutto	673 309	13 327	107 413	177 317	302 763	15 231	11 472	627 523	45 787
Försäkringsersättningar, brutto	473 042	11 168	80 352	141 473	198 882	10 679	7 764	450 318	22 723
Driftkostnader	108 620	2 251	17 796	32 691	51 133	2 572	1 938	108 381	239
Resultat av avgiven återförsäkring	-38 744	-1 551	11 796	-2 544	-35 246	-1 773	-1 336	-30 654	-8 090
Skadeprocent, brutto	70,3	83,8	74,8	79,8	65,7	70,1	67,7	71,8	49,6

Karlstad den 25 mars 2019

Eva Julin Dombrowe
Ordförande

Jakob Larsson
Vice ordförande

Anders Folkesson

Patrik Sandin

Caisa Andersson

Christina Lundqvist Viklund

Ralf Lyxell

Jan Ingman
Personalrepresentant

Ulrika Obstfelder Petersson
Verkställande direktör

Malin Kildén
Personalrepresentant

Min revisionsberättelse har avgivits den 29 mars 2019

Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Värmland
Organisationsnummer 573201-8329

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Värmland för år 2018 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 15–18. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 12–48 i detta dokument.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och resultaträkningen och rapport över finansiell ställning för koncernen.

Mina uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets och koncernens revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet

Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på min bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Min revisionsansats

Revisionens inriktning och omfattning

Jag utformade min revision genom att fastställa väsentlighetsnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Jag beaktade särskilt de områden där verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har jag också beaktat risken för att styrelsen och verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Jag anpassade min revision för att utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala mig om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till koncernens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken koncernen verkar.

Väsentlighet

Revisionens omfattning och inriktning påverkades av min bedömning av väsentlighet. En revision utformas för att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida de finansiella rapporterna innehåller några väsentliga felaktigheter. Felaktigheter kan uppstå till

följd av oegentligheter eller misstag. De betraktas som väsentliga om enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användarna fattar med grund i de finansiella rapporterna.

Baserat på professionellt omdöme fastställde jag vissa kvantitativa väsentlighetstal däribland för den finansiella rapportering som helhet. Med hjälp av dessa och kvalitativa överväganden fastställde jag revisionens inriktning och omfattning och mina granskningsåtgärders karaktär, tidpunkt och omfattning, samt att bedöma effekten av enskilda och sammantagna felaktigheter på de finansiella rapporterna som helhet.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt min professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i mitt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men jag gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Särskilt betydelsefullt område

Värdering av avsättningar för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgör en väsentlig balanspost som baseras på beräkningar och bedömningar om framtida utfall av kostnaden för inträffade skador. Faktorer som beaktas vid bedömningen är bland annat avvecklingstid och skademönster.

Bolaget använder vedertagna aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningar för oreglerade skador. Bolagets avsättningar avser ett flertal olika produkter där egen-skaper hos produkterna påverkar beräkningsmodellerna.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Uppskattningar och bedömningar samt Avsättningar för oreglerade skador), not 2 – Risker och riskhantering samt not 23 – Avsättning för oreglerade skador.

Hur min revision beaktade det särskilt betydelsefulla området

Mina revisionsåtgärder har omfattat, men inte uteslutande utgjorts av: Bedömning av utformning och testning av effektiviteten hos kontrollerna inom processerna för att beräkna oreglerade skador. Dessa kontroller avser bland annat kontroller av indata, kontroller av aktuariella beräkningar, kontroller inom rutinen för skadereglering och bokföring.

Min granskning har också omfattat bedömningar av använda aktuariella metoder och modeller. Jag har även utmanat och bedömt företagsledningens antaganden.

Vidare har jag utfört egna beräkningar för att säkerställa att avsättningarna är rimliga. PwC:s egna aktuarier biträdde vid revisionen.

Särskilt betydelsefullt område

Värdering av finansiella instrument som värderas till verkligt värde i nivå 3

I värderingen av finansiella instrument i nivå 3 används icke observerbara indata för beräkningar av verkligt värde. Bolagets aktier i nivå 3 utgör en väsentlig del av balansposten aktier och andelar.

Se not 1 till årsredovisningen – Redovisningsprinciper (Finansiella instrument – Värderingsprinciper) samt not 17 – Redovisade värden för finansiella tillgångar och skulder per värderingskategori.

Jag har granskat bolagets processer för värdering av nivå 3-innehav. Jag har även bedömt de modeller och metoder som bolaget använder vid värderingen.

För värderingar som är beroende av icke observerbar indata eller som kräver en högre grad av bedömningar har jag utmanat de antaganden och metoder som bolaget använt. Jag har även, baserat på bolagets värderingar, utfört kontrollberäkningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 4–11 samt 52–59. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Mitt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig

med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldiga att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS, såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut

som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensamt ansvarig för mina uttalanden.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Jag måste också förse styrelsen med ett uttalande om att jag har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka mitt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer jag vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Jag beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Värmland för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mina uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget.
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst

eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation.

Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

REVISORNS YTTRANDE AVSEENDE DEN LAGSTADGADE HÅLLBARHETSRAPPORTEN

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 15-18 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Min granskning har skett enligt FAR:s uttalande RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Eva Fällén vid PricewaterhouseCoopers AB (PwC), 113 97 Stockholm utsågs till Länsförsäkringar Värmlands revisor av bolagsstämman den 27 april 2018 och revisorer från PwC har varit bolagets revisorer sedan mars 2010.

Stockholm den 29 mars 2019

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

BOLAGSSTÄMMA

Bolagsstämman är Länsförsäkringar Värmlands högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Länsförsäkringar Värmland, utse styrelse, revisorer och valberedning samt beslut om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Den fasta ersättningen till de stämموvalda styrelseledamöterna delas upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete med mera. De stämموvalda ledamöterna förutom ordföranden erhåller också ett dagsarvode för varje möte som de deltar i. Ordinarie bolagsstämma fastställer principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet *Ersättning till företagsledningen* nedan).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige som är valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 60 ordinarie ledamöter.

Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven under bolagsstyrningsfrågor på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman sker genom brev med posten, tidigast sex och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. Av bolagsordningen framgår det att fullmäktige har rätt att få ett ärende hänskjutet till prövning på stämman, om denne hos styrelsen skriftligen framställer yrkande därom i så god tid att ärendet kan tas med i kallelsen till stämman.

Någon exakt tid för detta finns inte angiven i bolagsordningen. För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Protokoll från bolagsstämma publiceras på bolagets hemsida. Strax före bolagsstämman får de fullmäktigeledamöter som så önskar, en fördjupad information om årsredovisningen.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om fyra år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen. Den nu gällande instruktionen justerades 2018 och finns publicerad på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman ska valberedningen presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Valberedningen består av följande ledamöter:

- Stig Löfgren, född 1951, invald 2008, mandattid utgår 2020
- Anders Andersson, född 1959, invald 2011, mandattid utgår 2018
- Lena Larsson, född 1957, invald 2015, mandattid utgår 2019
- Ulf W Eriksson, född 1952, invald 2017, mandattid utgår 2021
- Jörgen Andersson, född 1966, invald 2018, mandattid utgår 2022

Revisor

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Värmland ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant. Revisorerna utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2018 utsågs:

- Eva Fällén, född 1960, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm, ordinarie revisor
- Morgan Sandström, född 1976, PwC, PricewaterhouseCoopers AB, Stockholm, revisorssuppleant

Styrelsen i sin helhet träffar revisorn normalt en gång per år.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning. Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter.

Styrelsen består av sju ordinarie stämموvalda ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarledamöter med en suppleant. Mandattiden för de bolagsstämموvalda ledamöterna uppgår till tre år. Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett

Styrelseledamot	Ordinarie styrelsemöte	Extra styrelsemöte	Bankutskott	Finansutskott	Ersättningsutskott	Arbetsutskott
Eva Julin Dombrowe	6	1	3	5	3	-
Jakob Larsson	6	1	4	5	3	-
Patrik Sandin	5	1	3	5	-	-
Caisa Andersson	4	-	-	-	-	-
Anders Folkesson	6	1	4	-	-	-
Ralf Lyxell	6	1	-	-	-	-
Christina Lundqvist Viklund	1	-	-	-	-	-
Malin Kildén (FTF)	6	1	-	-	-	-
Jan Ingman (FTF)	5	1	-	-	-	-
Jonas Pettersson (FTF)	1	-	-	-	-	-
Leif Nilsson	-	-	4	-	-	-

ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med vd även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja vd i dennes arbete.

Arbetsfördelning inom styrelsen

Styrelsen har inom sig utsett arbetsutskott, finansutskott, ersättningsutskott, bankutskott, styrelse för Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB, (i fastighetsbolagens styrelse ingår vd, en ledamot ur företagsledningen samt fastighetsansvarig) och styrelse för Länsförsäkringar Aktieförvaltning AB (i aktiebolagets styrelse ingår vd och en ledamot ur företagsledningen). Något revisionsutskott har inte utsetts. Styrelsen har funnit det mest ändamålsenligt att fullgöra de aktuella uppgifterna i styrelsen som helhet.

I arbetsutskottet beslutas ärenden som är av mycket brådskande natur och ärenden som hänskjutits till arbetsutskottet av styrelsen. Arbetsutskottets arbetssätt och

uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion.

Ersättningsutskottet har till uppgift att ansvara för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av ersättningspolicyn. Ersättningspolicyn finns tillgänglig på bolagets hemsida. Ersättningsutskottets arbetssätt och uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion.

I finansutskottet beslutas om kapitalplaceringar i enlighet med av styrelsen beslutad kapitalplaceringspolicy. Finansutskottets arbetssätt och uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion.

Bankutskottets uppgift är att särskilt följa bankens utveckling och ge stöd och råd i bankverksamheten. Bankutskottets arbetssätt och uppgifter framgår av styrelsen fastställd instruktion. Fastighetsbolagen är helägda dotterbolag till Länsförsäkringar Värmland.

Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB är ett helägt dotterbolag till Läns-

försäkringar Värmland. Bolaget har som ändamål att förvalta aktier i Humlegården Fastigheter AB.

Styrelsen har under räkenskapsåret 2018 genomfört sex ordinarie sammanträden.

Verkställande direktören

Ulrika Obstfelder Petersson är vd i Länsförsäkringar Värmland och Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB och HB samt i Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB. Hon är även styrelseledamot i Länsförsäkringar Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB och Agria. I övrigt se sid 58 i Årsredovisningen.

Ersättning till företagsledningen

Bolagsstämman fastställer årligen principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen. Till personer i företagsledande ställning, vd och avdelningschefer, med direkt rapporteringsansvar till vd utgår fast månadslön.

Ersättningsutskottet bereder om lönenivå

till vd samt beslutar om ersättning till övriga anställda i företagsledningen.

Beslut om ersättning till övriga anställda som rapporterar direkt till vd kan av styrelsen delegeras till vd. Om delegering sker till vd ska denna hålla styrelsen informerad om innehållet i sådana beslut.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön, med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ, som styrelsen och vd inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policies, riktlinjer och instruktioner. Företagsövergripande policies och riktlinjer finns i ett ledningssystem, för att säkerställa tillgängligheten för alla inom bolaget. Kontrollmiljön består även av de värderingar och den företagskultur som styrelsen, vd och ledningen kommunicerar och verkar utifrån, i syfte att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: Riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och enhetsnivå.

Bolaget styrs med hjälp av processer, där riskhantering är inbyggd i varje process och olika metoder används för att värdera och begränsa risker och för att säkerställa att

identifierade risker hanteras i enlighet med fastställda styrdokument.

I syfte att identifiera materiella fel i den finansiella rapporteringen genomförs riskanalys. Med utgångspunkt från riskanalysen kartläggs processer och kontrollaktiviteter förknippade med nyckelrisker.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av arbetet med kontinuerliga förbättringar. Inom varje process finns kontrollaktiviteter och nyckelkontroller som syftar till att hantera de risker som bedömts som väsentliga. Till varje nyckelkontroll finns utsedda rapportörer. Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen.

Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad.

Information och kommunikation

Inom Länsförsäkringar Värmland finns etablerade informations- och kommunikationsvägar, som syftar till att främja fullständighet och riktighet i den finansiella rapporteringen. De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras i bolagets ledningssystem och finns tillgängliga via bolagets intranät. Varje chef ska se till att styrdokument kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

Styrelsen har utsett en, från den operativa verksamheten, oberoende granskningsfunktion, internrevision. Dess huvudsakliga uppgifter är att stödja styrelsen med utvärdering av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och fattade beslut.

Internrevisionen ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten samt om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs effektivt mot av styrelsen uppsatta mål samt enligt gällande interna och externa regelverk. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Internrevisionen rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde. Funktionen är utlagd till Länsförsäkringar AB.

Funktionen compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, det vill säga risker för bristande regel efterlevnad som kan medföra försämrat anseende, finansiella förluster och sanktioner enligt lag eller föreskrift. Rapportering sker till vd och styrelsen. Funktionen är utlagd till Länsförsäkringar AB.

Funktionen Riskhantering har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera risker inom den operativa organisationen. Riskhantering är en samlande, självständig funktion som löpande rapporterar direkt till vd och styrelsen.

Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Fullmäktige

Bolagets fullmäktige väljs i öppna val, där alla försäkringstagare har rätt att rösta.

Under hösten 2018 hölls val i kretsarna Karlstad/Hammarö/Kil/Forshaga och Säffle/Grums/Årjäng.

Distrikt

Arvika - Eda

Bengt Persson	Arvika
Christian Albinsson,	Arvika
Jan Rööse	Arvika
Kjell Sjöberg	Åmotfors
Margareta Engström-Friberg	Gräsmark
Solveig Nilsson	Arvika
Sören Palm	Arvika

Filipstad - Storfors - Kristinehamn

Anders Andersson	Kristinehamn
Ingrid Lindh	Kristinehamn
Leif Larsson	Storfors
Rolf Christoffersson	Filipstad
Sten-Olov Olsson	Kristinehamn
Thomas Dickson	Lesjöfors
Torbjörn Jensen	Kristinehamn

Hagfors - Munkfors - Torsby

Bert Andersson	Munkfors
Britt-Marie Nordqvist	Ekshärad
Lisbeth Svensson	Ekshärad
Lars Åhslund	Torsby
Stig Löfgren	Hagfors
Vidar Åsemark	Ekshärad
Åke Lindh	Torsby

Karlstad - Hammarö - Kil - Forshaga

Anders Kortfält	Karlstad
Bertil Nilsson	Karlstad
Birgitta Mattsson	Molkom
Christina Lundqvist	Karlstad
Christina op de Weegh Lundström	Karlstad
Emma Rienas Sandin	Karlstad
Eva Karlsson Berg	Karlstad
Fred-Inge Johansson	Molkom
Gunnar Ordell	Karlstad
Gunvor Härdne	Deje
Hans Olsson	Kil
Ingvar Börjesson	Karlstad
Kenneth Johansson	Deje
Lage Tedenby	Karlstad
Lena Larsson	Karlstad
Lena Wrinell	Karlstad
Martin Sandin	Karlstad
Ola Jonsson	Hammarö
Pernilla Uddh	Karlstad
Roland Olsson	Kil
Stefan Bergström	Karlstad
Steve Olsson	Forshaga
Stig Nickolausson	Karlstad
Sven-Åke Loberg	Karlstad
Torbjörn Nilsson	Karlstad
Tore Olsson	Kil
Ulf Nordentjell	Karlstad
Ulf Persson	Skoghäll

Sunne

Bengt Söderberg	Östra Ämtervik
Birgitta Broman	Sunne
Börje Persson	Gräsmark
Henry Sjölund	Västra Ämtervik

Säffle - Grums - Årjäng

Jörgen Andersson	Säffle
Kjell Grimberg	Segmon
Lars Lundgren	Åmål
Lars-Erik Langs	Säffle
Nils-Erik Nilsson	Värmlands Nysäter
Sven-Erik Carlsson	Värmlands Nysäter
Sven Jansson	Värmlands Nysäter

Styrelse

1 Eva Julin Dombrowe

Född: 1958 **Invald:** 2014

Titel/styrelsefunktion: Egenföretagare inom processutveckling/styrelsens ordförande

Utbildning: Kemiingenjör

Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i FP Lib. Kristinehamn, Näringslivssamverkan i Kristinehamn, kommunstyrelsen Kristinehamn, ordförande Wermlands Bryggerhus AB, vice ordförande Kristinehamns Energi AB

Tidigare erfarenhet: Ordförande i Brogruppen Kristinehamn, director operations & HSE WFA Europé, platschef och produktionschef Casco Adhesives AB Kristinehamn, styrelseledamot Casco Adhesives AB, Handelskammaren i Värmland, Inova, Nyföretagarcentrum Kristinehamn, St Lukas stiftelsen

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2020

2 Jakob Larsson

Född: 1961 **Invald:** 2016

Titel/styrelsefunktion: Styrelsens vice ordförande

Utbildning: Civilekonom

Övriga styrelseuppdrag: Coach & Capital, Bergslagens Arbetsmiljö

Tidigare erfarenhet: Vd och delägare i Permec Group, CFO Provobiskoncernen

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2019

3 Patrik Sandin

Född: 1948 **Invald:** 1992

Titel/styrelsefunktion: Egenföretagare och vd/ledamot

Utbildning: Realexamen, Ottumwa High School Iowa

Övriga styrelseuppdrag: Färjestads travsällskap, ordförande Värmlands Idrottshistoriska Sällskap

Tidigare erfarenhet: Ordförande Forshaga Handbollsklubb, styrelseledamot Föreningen Svensk Dentalhandel, ordförande Svenska Travsportens Centralförbund, ordförande UET - Europeiska Travunionen, Hästnäringens nationella stiftelse, vice ordförande AB Trav och Galopp, styrelseledamot Nordiska Travmuseet, Agria

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2019

4 Caisa Andersson

Född: 1976 **Invald:** 2017

Titel/Styrelsefunktion: Vd Nordmarks Härads Försäkringsbolag/ledamot

Utbildning: Civilekonom

Övriga styrelseuppdrag: Nordmarks Härads Försäkringsbolag, Stens Åkeri Aktiebolag, Källtegens Grus Aktiebolag

Tidigare erfarenhet: Förvaltningsekonom, Årjängs kommun

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2021

5 Anders Folkesson

Född: 1951 **Invald:** 2003

Titel/styrelsefunktion: Lantbrukare/ledamot

Övriga styrelseuppdrag: Ledamot revisionen Sunne Kommun

Tidigare erfarenhet: Vice ordförande Miljö- och Bygglövsnämnden i Sunne kommun, ledamot Slakteriföretaget Farmek, ledamot LRF länsförbund, ordförande Swedish Meats Förvaltningsråd och centrala valberedningen, ledamot distriktsstyrelsen Lantmännen Värmland

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2021

6 Christina Lundqvist Viklund

Född: 1970 **Invald:** 2005

Titel/styrelsefunktion: Sportchef & tävlingsledare Svenska Rallyt AB/ledamot

Utbildning: Fil. kand. media- och kommunikationsvetenskap

Övriga styrelseuppdrag: Domar- och observatörsuppdrag gm FIA Internationella Bilsportförbundet, FIA organisers' Working Group, Värmlands idrottsförbund, FIA WRC Commission

Tidigare erfarenhet: Revenue & Project Manager Karlstad CCC, näringslivsutvecklare och företagslots Karlstads kommun, Visit Värmland, tävlingschef och vice vd Svenska Rallyt AB, sport- och marknadschef Svenska Rallyt AB

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2020

7 Ralf Lyxell

Född: 1975 **Invald:** 2018

Titel/Styrelsefunktion: Advokat/ledamot

Utbildning: Jur. kand. och fil. kand.

Övriga styrelseuppdrag: Drinor AB, Sound Dimension AB samt bolag avseende advokatverksamhet

Tidigare erfarenhet: Verksam på advokatbyråer sedan 2002

Mandattid: Utgår vid bolagsstämma 2021

8 Jan Ingman

Född: 1961 **Invald:** 2010

Titel/styrelsefunktion: Skadereglerare/personalrepresentant

Utbildning: Gymnasial utbildning, IFU diplom motor, sakskauteutbildning, interna utbildningar, facklig utbildning

Övriga styrelseuppdrag: Värmlands Ishockeyförbund

Tidigare erfarenhet: Suppleant Sakstyrelsen LFAB

9 Malin Kildén

Född: 1971 **Invald:** 2018

Titel/Styrelsefunktion: Administratör Företag/personalrepresentant

Utbildning: Gymnasial utbildning, interna utbildningar inom både bank-, sak- och motorförsäkringar samt fackliga utbildningar

Övriga styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Bank

Revisor Ordinarie: Eva Fällén, Auktoriserad revisor, PricewaterhouseCoopers AB
Suppleant: Morgan Sandström, Auktoriserad revisor, PricewaterhouseCoopers AB

Företagsledning

1 Ulrika Obstfelder Petersson

Född: 1963 **Anställd:** 2017

Titel: Vd

Utbildning: Informationslinjen Högskolan Karlstad/Karlstads universitet samt enstaka kurser statskunskap, marknadsföring, företagsekonomi, sociologi

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Värmland Fastigheter AB, Länsförsäkringar Värmland Aktieförvaltning AB, Eko Väst Invest AB, Agria Djurförsäkring

Tidigare erfarenhet: Vd och koncernchef Värmlands Folkblad AB, vice vd Handelskammaren Värmland, studiochef Pictura AB, byrådirektör Värnpliktsverket, ordförande Handelskammaren Värmland, styrelseledamot i Danske bank lokalstyrelse, Clarahälsan AB, Värmlands Trafikcenter AB, Tidningsutgivarna, TT AB, Brandskyddsföreningen Värmland

2 Caroline Rosengren

Född: 1976 **Anställd:** 2003

Titel: HR-chef

Utbildning: Kandidatexamen huvudämne sociologi, enstaka kurser i statsvetenskap, handelsrättslig översikt kurs, en termins studier i Nya Zeeland

Styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Personalassistent och personalansvarig Länsförsäkringar Värmland

3 Stefan Nordén

Född: 1956 **Anställd:** 1986

Titel: Chef verksamhetsutveckling

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Revisor LR Revision, ekonomiansvarig Länsförsäkringar Värmland, administrativ chef Länsförsäkringar Värmland, skadeförklarare Länsförsäkringar Värmland

4 Mats-Ove Mattsson

Född: 1966 **Anställd:** 2016

Titel: Bankchef

Utbildning: Handelshögskolan, London Business School

Styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Bankdirektör Handelsbanken, regionchef Nordea, Senior Advisor ARD Corporate Finance

5 Tommy Ernerudh

Född: 1967 **Anställd:** 2018

Titel: Kommunikationschef

Utbildning: College Park HS USA, samhällskunskap och religion Högskolan Karlstad

Styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Platschef Leksells Golv Karlstad, reporter Värmlands Folkblad och Aftonbladet, sportchef, nyhetschef, redaktionschef, ledningsgrupp och chefredaktör samt ansvarig utgivare Värmlands Folkblad

6 Sven Norell

Född: 1959 **Anställd:** 1999

Titel: Marknadschef Försäkring

Utbildning: Civilekonom

Styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Kontorschef Nordea, bankdirektör Nordea

7 Anna Nilsson

Född: 1979 **Anställd:** 2018

Titel: Skadeförklarare

Utbildning: Magisterexamen i företagsekonomi

Styrelseuppdrag: -

Tidigare erfarenhet: Privatmarknadschef Fryksdalens Sparbank, Hotelldirektör Scandic Hotels AB, Styrelseuppdrag i Handelskammaren Värmland och Sparbanksstiftelsen Alfa

Rollen som ekonomichef är när denna årsredovisning går i tryck vakant. Under 2018 var Louise Bårdén Munt ekonomichef i Länsförsäkringar Värmland.

Nya medarbetare under 2018

1. Thérèse-Marie Hall
2. Henrik Erlandsson
3. Niklas Karlsson
4. Kristin Rimquist (bild saknas)

5. Erik Nyström
6. Per Jonsson
7. Adam Olsson
8. Anna Nilsson

9. Therese Håkansson
10. Victoria Nyberg
11. Erik Kristensen
12. Henrik Dehlin

13. Leif Tobiasson
14. Charlotta Fox

ALLMÄNT **Bruttoaffär**

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkrings- tagare. Försäkringsbolaget är – till skillnad från vid mottagen återförsäkring – direkt ansvarig gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna – helt eller delvis – hos andra bolag. Man talar härvid om avgiven återförsäkring hos det förstnämnda och mottagen återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkrings- företag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag självt står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

TERMER I RESULTATRÄKNINGEN **OCH RESULTATANALYSEN**

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkt

Avser, kort uttryckt, den premie- inkomst som belöper på räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsårets slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost, som kallas avsättning för ej intjänade premier. Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året. Se även kvardröjande risker nedan. Premieintäkten för året består således av följande poster: avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus premieinkomst under året minus avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Försäkringersättningar

Utbetalda försäkringersättningar plus avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkrings- ersättningarna utgörs av reserv- avvecklingsresultat.

Driftkostnader i försäkringsrörelsen

Driftkostnader är en samman- fattande benämning på kostnaderna för anskaffning, försäljning och administration.

Avvecklingsresultat

För skador som inte är slutregle- rade vid räkenskapsårets utgång reserveras medel, i bokslutet, i avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetal- ningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en vinst när ersättnings- beloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avveck- lingsförlust.

Resultat av avgiven återförsäkring

Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring plus åter- försäkrars andel i försäkrings- ersättningar minus depoträntor minus premiekostnad för avgiven återförsäkring bildar ett saldo för avgiven återförsäkring.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott medan drift och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte har betalats ut placerar bolaget under tiden så det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkyl- räntan, på dessa placeringar förs från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

TERMER I BALANSRÄKNINGEN **Försäkringstekniska avsättningar**

Sammanfattande benämning på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring.

Avsättning för ej intjänade premier

En skuldpost som i princip mot- svarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänför sig till nästkommande år.

Kvardröjande risker

Om avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftkostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, ska denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar med mera) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda för- säkringsersättningar. Det är denna skuldpost som kallas avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för återbäring

Reserv för återbäring som tilldelats men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Obeskattade reserver **Säkerhetsreserv**

Kollektiv säkerhetsbetingad för- stärkning till de försäkringstekniska avsättningarna i skadeförsäkring.

Periodiseringsfond

Svensk skattelagstiftning medger under vissa förutsättningar avsättning till periodiseringsfond. Avsättning får ske med högst 25 procent av den skattepliktiga inkomsten. En avsättning ska återföras till beskattning senast sju år efter avsättningen. Genom avsättning till periodiseringsfond kan en skattemässig resultatutjämnning ske mellan olika år.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på realiserade vinster samt på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter.

Fond för realiserade vinster

Skillnaden mellan placerings- tillgångars verkliga värde och anskaffningsvärde efter avdrag för uppskjuten skatt.

ÖVRIGA TERMER OCH NYCKELTAL Konsolideringskapital

Sammanfattande benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver och uppskjuten skatt.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Skadeprocent

Försäkringsersättningarna dividerade med premieintäkten.

Driftkostnadsprocent

Driftkostnaderna dividerade med premieintäkten.

Totalkostnadsprocent

Summan av försäkringsersättningar och driftkostnader dividerad med premieintäkten.

Direktavkastningsprocent

Nettot av räntetäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och överskott/underskott på egna fastigheter i procent av genomsnittet mellan ingående och utgående marknadsvärde.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt realiserade värdeförändringar under året sätts i relation till under året genomsnittligt förvärtat kapital, det vill säga genomsnittet mellan ingående och utgående marknadsvärde.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom får man inom vissa gränser räkna in också förlagslån som tagits upp. Förlagslån är lån där långgivarens fordran i händelse av företagets konkurs inte kommer att bli betald förrän alla vanliga skulder är till fullo betalda. Förlagslån ger alltså en extra buffert för övriga fordringsägare.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på hur stort kapital ett företag behöver. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar.

Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena. Det krävs att kapitalbasen ska vara minst så stor som den erforderliga solvensmarginalen, men också minst så stor som det så kallade garantibeloppet (ett fast belopp som inte beror av bolagets affärsvolym, däremot av vilken typ av affär bolaget sysslar med).

Diskontering

Trafik- och olycksfallsförsäkring är en affär med lång avvecklingstid. Det innebär att det kan ta flera år innan en skada är slutbetald. Under tiden förräntas den avsättning som avsatts som reserv för skadan. Det innebär att ett lägre belopp än det nominella kan avsättas som reserv, det vill säga avsättning för oreglerade skador.

Solvenskapitalkravet (SCR)

SCR ska beräknas utifrån alla kvantifierbara risker i verksamheten och ska med 99,5 procent sannolikhet garantera att bolaget inte blir insolvent under en ettårsperiod. Kapitalkravet ska beräknas utifrån följande risker:

- Skadeförsäkringsrisk (premie- och reservrisk, katastrofrisk)
- Livförsäkringsrisk
- Marknadsrisk (aktie-, ränte-, fastighets-, kreditspread-, valuta- och koncentrationsrisk)
- Motpartsrisk (återförsäkrare, motparter i finansiella derivat)
- Operativ risk

Minimikapitalkravet (MCR)

MCR beräknas till en summa som med 85 procent sannolikhet ska täcka det värsta tänkbara scenariot, till exempel en börskrasch. MCR ska ligga inom ett intervall mellan 25 och 45 procent av SCR.

Karlstad Köpmannagatan 2A, Box 367, 651 09 Karlstad, 054-775 15 00 | Drottninggatan 10, Box 367, 651 09 Karlstad, 054-775 15 00 | **Arvika** Kyrkogatan 10, 671 32 Arvika, 0570-74 17 00 | **Sunne** Kvarngatan 23, 686 30 Sunne, 0565-74 18 00 | **E-post** info@LFvarmland.se